

(FINANCIEEL) JAARVERSLAG

2017

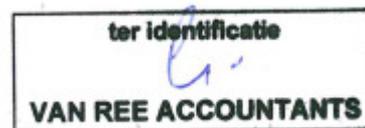
Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder
Onderwijs Casimir
te Gouda

GROENENDIJK
onderwijsadministratie

Bezoekadres Trapezium 210, Sliedrecht
Postadres Postbus 80, 3360 AB Sliedrecht

T (0184) 41 25 07
<http://www.groenendijk.nl/>

INHOUDSOPGAVE

A TOELICHTING OP ONDERDELEN VAN HET JAARVERSLAG

Bestuursverslag	1
Financiële positie	30
Kengetallen	31

B JAARREKENING

B1 Grondslagen	32
B2 Balans per 31 december 2017	37
B3 Staat van baten en lasten 2017	39
B4 Kasstroomoverzicht 2017	40
B5 Toelichting behorende tot de balans	41
B6 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten	47
B10 Niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen	54
B11 Gebeurtenissen na balansdatum	55
B12 Vaststelling jaarverslag	56

C OVERIGE GEGEVENS

C1 Controleverklaring	57
C2 Statutaire regeling omtrent bestemming resultaat	62

Jaarverslag 2017

Naam	Schoolvereniging voor Bijzonder Neutraal Onderwijs Casimir
Werkgeversnummer	95655
Bezoekadres	Groeneweg 27
Postcode	2801ZA
Woonplaats	Gouda
Vastgesteld	20-03-2018
Naam	Schoolvereniging voor Bijzonder Neutraal Onderwijs Casimir

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

Inhoudsopgave

1	Verslag Bestuur	4
2	Verslag Directie.....	5
3	Bestuur en Organisatie	6
3.1	De schoolvereniging	6
3.2	Organisatiestructuur.....	6
3.3	Medezeggenschapsraad (MR)	7
3.4	Bestuursondersteuning	7
3.5	Samenwerkingsverband	7
3.6	Klachten.....	7
3.7	Onderzoek.....	7
3.8	Internationalisering	7
3.9	Zaken met een politieke of maatschappelijke impact	8
3.10	Informatie over de maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen'	8
4	Strategie en beleid	9
4.1	Samenvatting strategie	9
4.2	Beleidsdoelstellingen.....	10
4.3	Kwaliteitsbeleid.....	10
5	Onderwijs en leerlingen	11
5.1	Toelatingsbeleid.....	11
5.2	Inspectie – Toezicht arrangement en Predicaat Excellente School	11
5.3	Ontwikkeling aantal leerlingen	11
5.4	Onderwijsresultaten	12
5.5	Onderwijskundige ontwikkelingen.....	12
6	Personeel.....	13
6.1	Ontwikkeling formatie	13
6.2	Ziekteverzuim.....	13
6.3	Personele ontwikkelingen.....	13
6.4	Gevoerde beleid inzake beheersing van uitkering na ontslag	14
6.5	Toekomstige ontwikkelingen	14
7	Huisvesting en materiele lasten	15
7.1	Ontwikkeling huisvesting	15
7.2	Ontwikkeling materiële lasten	15
8	Financiën.....	16
8.1	Balans.....	16
8.2	Kengetallen	16
8.3	Staat van baten en Lasten	17

8.4	Treasuryverslag	18
9	Continuïteitsparagraaf	19
9.1	Meerjaren kengetallen	19
9.2	Meerjarenbegroting	19
9.3	Meerjarenbalans.....	21
9.4	Meerjaren kasstroomoverzicht	22
9.5	Ontwikkeling Treasury	23
10	Risicoparagraaf	24
10.1	Planning en control	24
10.2	Belangrijkste risico's en onzekerheden	24
11	Prestatie box	26
12	Verslag Intern Toezichthoudend orgaan en verslag FTC	27
12.1	Verslag Intern Toezichthoudend Orgaan.....	27
12.2	Verslag Financiële toetsingscommissie.....	27

1 Verslag Bestuur

Het bestuur van de Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir heeft het genoegen u het jaarverslag over 2017 van de Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir aan te bieden. Wij hebben het jaarverslag van de Schoolvereniging dat door de directie is opgesteld goedgekeurd. Het door ons benoemde Accountantskantoor Van Ree heeft haar goedkeuring verleend aan de jaarrekening 2017 van Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir.

In 2017 zijn er 7 bestuursvergaderingen gehouden. In het voor- en het najaar zijn de Algemene Ledenvergaderingen gehouden. Opvallend daarbij is dat er sprake is van een dalende opkomst van de leden (ouders). Onderwerpen die in het bestuur en de ALV aan de orde kwamen zijn o.a. de huisvesting in de toekomst en de wijzigingen in de statuten van de vereniging en de bestuursstructuur.

De landelijke onrust over de kwaliteit van het primaire onderwijs en ook de bekostiging ervan ging ook aan de Casimirschool niet voorbij. Er waren in het najaar 2 stakingsdagen. Het overleg hierover met de medezeggenschapsraad verliep goed.

Het bestuur kijkt met tevredenheid terug op de activiteiten die in 2017 zijn uitgevoerd en de aandacht en energie die gestoken is door directie en het team van de Casimirschool in het onderwijs.

Maart 2018

Pieter de Jong
Voorzitter bestuur

2 Verslag Directie

In het jaarverslag 2017 legt Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir verantwoording af over het gevoerde beleid en de bereikte resultaten in het kalenderjaar 2017. De financiële jaarrekening van Casimir is opgenomen in het jaarverslag. Het jaarverslag bevat tevens gegevens van de schooljaren 2016-2017 en 2017-2018. Het meerjarenbeleidsplan 2015-2019 verwoordt de strategische keuzes en wordt daarom als leidraad gebruikt bij het jaarverslag.

Het kalenderjaar 2017 is afgesloten met een resultaat van afgerond € 193.600 positief, ten opzichte van een begroot resultaat van € 27.600 positief. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere Rijksbijdragen (OCenW en door-ontvangen bijdragen SWV) en het niet hoeven inzetten van de buffer voor vervangingen binnen RTC Transvita.

Het leerlingaantal is het afgelopen jaar stabiel gebleven rond de 380 leerlingen. We maken gebruik van zes lokalen tegenover de school in het voormalig streekarchief. Vanaf het schooljaar 2018-2019 zullen deze 6 groepen gehuisvest worden in het schoolgebouw aan de Herpstraat 1 in Gouda.

Het predicaat Excellente school geldt voor drie jaar: 2015-2017. Dit betekent niet dat we er al zijn, want ook aankomend jaar willen we ons verder verbeteren en willen we alles uit onze kinderen halen. Onze "Daltonkwaliteit" is gewaarborgd door onze licentie van de Nederlandse Dalton Vereniging. De visitatie en beoordeling gebeurt door deskundige, ervaren collega's afkomstig uit het Daltononderwijs die de kwaliteit van onze school als 'critical friends' eens in de vijf jaar beoordelen.

Voor ons (financieel) beleid maken we gebruik van een planning & control (P&C) cyclus. In ons P&C overzicht is voor het gehele jaar opgenomen wanneer er wat moet gebeuren en door wie. Hierin zijn onder meer opgenomen de begroting, het jaarverslag, het jaarplan, de kwartaalrapportages en het formatieplan.

Maart 2018

Wouter Groot
Directeur Casimirschool

3 Bestuur en Organisatie

3.1 De schoolvereniging

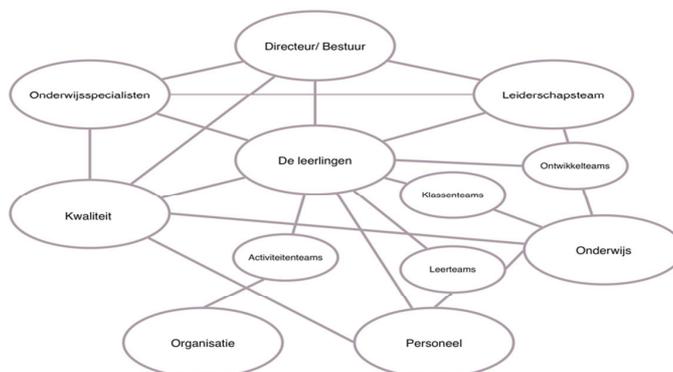
Sinds 1923 bestaat de schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs voor Gouda en omstreken. Neutraal, omdat de school uitgaat van gelijkwaardigheid van levensbeschouwingen en maatschappelijke stromingen. Bijzonder, omdat de ouders lid zijn van de vereniging zodra hun kind op school zit.

Onder de schoolvereniging, bevoegd gezag nummer 95655 valt de onderstaande school:

Brin	School	Adres	Postcode	Plaats
05VU	Casimirschool	Groeneweg 27	2801ZA	Gouda

3.2 Organisatiestructuur

Op de Casimirschool wordt gewerkt in volgens de principes van Continuous Improvement. Naast teamwork ligt de focus ook op samenwerking en gedeeld leiderschap. Er zijn leiderschapsteams, ontwikkelteams, activiteitenteams, klassenteams en leerteams. Deze organisatiestructuur is die van een platte organisatie met gedeelde verantwoordelijkheid. Het ontwerp is rondom deze structuur opgebouwd en heeft een positieve invloed op het leervermogen.

In het Leiderschapsteam zitten LT-ers en de directeur. Het leiderschapsteam is verantwoordelijk voor het realiseren van de missie en visie, draagt zorg voor de verbinding, samenhang en samenwerking, formeert een aantal tijdelijke professionele verbeterteams en vertegenwoordigt meerdere geledingen van de school. Het Leiderschapsteam heeft in totaal negen dagen per week om taken uit te voeren, vijf voor het LT en vier voor de directeur. De onderwijspecialisten (intern begeleiders), die ook deel uitmaken van het leiderschapsteam, hebben samen zes dagen beschikbaar.

De ontwikkelteams leiden de ontwikkelingen en organiseren betrokkenheid, zetten pilots uit, richten proeftuinen in. Activiteitenteams regelen de activiteiten die door de school georganiseerd worden. Zij mobiliseren andere collega's voor de uitvoering, als dat nodig is. Hier is geen ambulante tijd voor ingepland want dit valt onder de normjaartaak. Klassenteams ten slotte vormen het hart van de school. Daar maken we met elkaar de onderwijskwaliteit. De klassenteams kunnen verschillend in samenstelling zijn en naar behoefte ingericht door iedereen van de organisatie. Hieronder vallen ook de leerlingbespreking en intervisie.

De structuur heeft veel invloed op andere factoren zoals strategie, systemen, stijl en maakt het mogelijk om de missie van de school uit te voeren. Daarmee probeert de school zo optimaal mogelijk te realiseren dat structureel aan kwaliteit wordt gewerkt door alle teamleden, dus niet alleen door de directie. Waar nodig wordt het beleid bijgesteld volgens de "Plan-do-check-act-cyclus". De directeur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het kwaliteitszorgsysteem, taakbeleid is de eigen verantwoordelijkheid van de leerkrachten.

Teams in 2017	
Naam	Functie
Wouter Groot	Directeur
Renske Kleintjes	LT
Annemieke Bezemer	LT
Sanne de Graas	LT/IB
Ineke Vermeulen	LT/IB
Kirsten de Boer	LT
John Tak	LT
Boukje Fransen	LT

3.3 Medezeggenschapsraad (MR)

De medezeggenschapsraad (MR) is een democratisch orgaan van de school, waarin zowel ouders als leerkrachten zitting hebben. De MR van de Casimirschool bestaat uit vijf leden. Hiervan worden drie leden gekozen uit en door de ouders en twee leden uit en door het personeel. De MR is aanspreekbaar voor alle ouders en leerkrachten over allerlei aangelegenheden die de school betreffen. De MR kan zowel gevraagd als ongevraagd adviezen geven en/of instemmen met betrekking tot bepaalde voorgenomen besluiten. Zo heeft bijvoorbeeld de MR instemmingsrecht bij het vaststellen van het schoolplan en het vakantierooster. De MR doet eenmaal per jaar verslag van zijn activiteiten op de algemene ledenvergadering.

MR in 2017		
MR-vertegenwoordiger	Functie	Geleding
Sander Blankendaal	Voorzitter	ouder
Laurens Malmberg	Secretaris	ouder
Ralph Gomersbach	lid	ouder
Kirsten de Boer	lid	personeel
John Tak	lid	personeel

3.4 Bestuursondersteuning

Bestuur en directie worden in haar taken ondersteund door een (externe) controller (dhr. G. Kroese) en administratiekantoor Groenendijk Onderwijs Administratie te Sliedrecht.

3.5 Samenwerkingsverband

De Casimirschool valt volgens de regio-indeling (regionummer 28-14) onder het Samenwerkingsverband PO Midden-Holland. In het Samenwerkingsverband PO Midden-Holland werken 21 schoolbesturen en zo'n 90 scholen met elkaar samen om bijna 19.000 leerlingen in de basisschoolleeftijd passend onderwijs te bieden. De scholen staan in de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen, in een deel van Zuidplas en in een deel van Alphen aan den Rijn (de kern Boskoop).

Ieder kind een zo passend mogelijke plek in het onderwijs. Dat is het doel van passend onderwijs. Scholen hebben daarom een zorgplicht voor kinderen die extra ondersteuning behoeven. Dat betekent dat als ouders hun kind aanmelden bij de school van hun keuze, die school de taak heeft het kind een passende onderwijsplek te bieden – op de eigen school, of op een andere school in het reguliere onderwijs of in het speciaal (basis) onderwijs.

Uitgangspunt binnen SWV PO Midden Holland is: thuisnabij passend onderwijs, met expertise inzet vanuit het SWV. Dat betekent onder meer:

- Schoolondersteuningsprofielen, waarin de basiskwaliteit en basisondersteuning tenminste moeten voldoen aan de binnen het samenwerkingsverband gestelde normen en criteria;
- Professionalisering van personeel tot tenminste het niveau van de basisondersteuning, met daarbij speciaal aandacht voor vroeg signalering en handelingsgericht werken;
- Ontwikkelingsperspectief opstellen samen met de ouders voor elke leerling met extra ondersteuningsbehoefte die de basisondersteuning overstijgt.

Voor meer informatie zie de website van samenwerkingsverband: <http://swv-po-mh.nl>

3.6 Klachten

Op grond van de Kwaliteitswet zijn de schoolbesturen verplicht (artikel 14 WPO en 23 WEC) een klachtenregeling te hebben. Het klachtrecht heeft een belangrijke signaalfunctie met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs. Door de klachtenregeling ontvangen het bevoegd gezag en de school op eenvoudige wijze signalen die hen kunnen ondersteunen bij het verbeteren van het onderwijs en de goede gang van zaken op school.

Als er klachten zijn over de dagelijkse gang van zaken in de school worden deze in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding afgehandeld. Indien dat echter, gelet op de aard van de klacht, niet mogelijk is of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan een beroep worden gedaan op de klachtenregeling. Mocht dit niet bevredigend verlopen, dan is er de mogelijkheid om zich te wenden tot de Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs.

Het afgelopen jaar zijn er geen klachten binnengekomen bij de directeur of het bestuur.

3.7 Onderzoek

Niet van toepassing.

3.8 Internationalisering

Niet van toepassing.

3.9 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

Niet van toepassing.

3.10 Informatie over de maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen'

Verantwoordelijkheid is een van de Daltonpijlers. Het nemen van verantwoordelijkheid voor eigen handelen is een belangrijk thema op de Casimirschool. Kinderen ook verantwoordelijkheid laten nemen voor anderen die het minder goed hebben, behoort tot het ontwikkelen van maatschappelijke betrokkenheid. Op onze school kiezen we jaarlijks thema's die we met de school willen ondersteunen.

4 Strategie en beleid

4.1 Samenvatting strategie

De Casimirschool staat voor brede ontwikkeling van leerlingen. Wij willen dat onze leerlingen opgroeien tot mensen zonder vrees. Dat kan als je weet wie je bent, wat je kunt, wat je wilt en wat je nodig hebt. Om dit te bereiken bieden wij onze leerlingen goed onderwijs op het gebied van kwalificering (onderwijsresultaten), socialisering (via ons daltonconcept) en persoonlijkheidsontwikkeling (profiel zelfbewuste leerling). Door samen werken, samen leren en samen leven geven wij vorm en inhoud aan onze onderwijskwaliteit. Samen werken, samen leren en samen leven heeft bij ons betrekking op zowel leerlingen, ouders, leerkrachten, school en partners in onze omgeving. Met elkaar bereik je immers meer dan alleen. Iedereen in onze gemeenschap is betrokken bij de ontwikkeling van de leerlingen die opgroeien als mensen zonder vrees.

Wij bieden onze leerlingen daltononderwijs naar zelfbewustzijn zonder vrees, voor kinderen met lef!

Tijdens de bestuursdag van 26 juni 2015 is er een analyse gemaakt van de afgelopen jaren en is gekeken wat belangrijk is voor de komende periode. Deze gegevens werden gebruikt bij het bepalen van de strategische keuzes. Criteria bij de keuzes zijn de doelen, die het bestuur in de komende beleidsperiode wil realiseren.

Focus op kwaliteit

Kwaliteit is de basis van al ons handelen, onze grootste drijfveer. We willen de beste school zijn die we de kinderen kunnen bieden. We staan voor kwalitatief goed, uitdagend onderwijs. Wij gaan voor brede kwaliteit, waarbij we kinderen naast kennis ook cultuur bijbrengen en kinderen hun talenten leren ontwikkelen. Er is een gedragen kwaliteitscultuur die bepalend is voor onze successen.

Kwaliteit van het onderwijs wordt in grote mate bepaald door de kwaliteit van de leerkrachten. Wij investeren in de kwaliteit van onze leerkrachten en willen ervoor zorgen dat zij zo goed mogelijk in staat zijn om hun werk zo goed mogelijk uit te kunnen voeren.

De schoolvereniging heeft in de afgelopen jaren grote stappen gezet in gerealiseerde kwaliteit. In 2015 heeft de school het predicaat Excellente school voor drie jaar gekregen en in 2016 een 8,8 gekregen in het RTL- onderzoek naar kwaliteit van basisscholen. In juni 2015 heeft de inspectie de school op alle standaarden als goed beoordeeld.

De gerealiseerde kwaliteit is een resultaat van structureel continu verbeteren. De werkwijzen en systemen die wij hiervoor gebruiken, zijn op alle niveaus in de schoolvereniging zichtbaar geworden en op elkaar afgestemd. Continu verbeteren is ook de manier waarop we onze kwaliteit systemisch bestendigen.

Financiën zijn belangrijk in het realiseren van onze ambities. Wij zullen de middelen zo optimaal mogelijk inzetten voor onze onderwijskwaliteit en zorgen voor een financieel gezonde schoolvereniging. Het surplus van middelen zullen wij altijd investeren in onderwijskwaliteit.

Innovatief Passend Onderwijs

Het onderwijs van de toekomst zal steeds meer afstemming kennen. Om kinderen een ononderbroken leerontwikkeling te kunnen bieden zal ook het onderwijs meer passend worden ingericht voor alle leerlingen en zal leren meer gepersonaliseerd worden. Ook is er oog voor de opdracht van het onderwijs om leerlingen voor te bereiden op de complexe toekomst. Als wij onderwijs willen bieden dat gericht is op de toekomst, moeten wij ook de grenzen van onze mogelijkheden goed bewaken. Het door ons opgestelde onderwijs-profiel is hierbij leidend.

Onze kinderen groeien op in een steeds meer geïnternationaliseerde samenleving. Het aanleren van 21st Century skills helpt de leerlingen om goed uit de voeten te kunnen in hun toekomst. Aandacht voor vaardigheden die kinderen uit de wereld met elkaar verbinden, zullen in de komende schoolplanperiode worden uitgewerkt.

Kracht van het individu

Binnen ons onderwijs willen we kinderen en leerkrachten laten ontdekken wie ze zijn, wat ze kunnen en wat ze willen. Talenten ontdekken en ontplooien en onderwijs bieden. Onze school ondersteunt het zelfbewustzijn van kinderen en biedt onderwijs waarin ruimte is voor verschillen in leren, ontdekken, leerstijlen en interesses. In de komende jaren zullen we in ons onderwijs elementen van zelfsturend leren, ontplooiing en diversiteit een plek gaan geven in ons daltononderwijs. Ook de talenten van leerkrachten en ouders willen we te goede laten komen aan ons onderwijs. Continue ontwikkeling en professionalisering van leerkrachten vormt een belangrijk onderdeel van continue verbetering.

De vereniging

De kracht van samen is een belangrijke waarde in onze schoolvereniging. Samen leren, samen werken en samen leven. Ouders, leerkrachten en leerlingen vormen een gemeenschap. Samen bereiken we meer. De actieve betrokkenheid van onze ouders bij de school is hoog, maar er liggen kansen om de ouderbetrokkenheid naar een hoger niveau te tillen.

In samenwerking tussen ouders en school zoeken we via dialoog naar nieuwe inzichten die het beste zijn voor de ontplooiing van het kind. We gaan in gesprek met ouders op de ALV nieuwe stijl. Door actief deze dialoog aan te gaan en inzichten te delen kunnen we de gezamenlijke verantwoordelijkheid invulling geven, ouderbetrokkenheid 3.0! We vormen

ook een digitale gemeenschap met elkaar, via verschillende platformen zoals Tabulo, Twitter, Instagram en Facebook. Deze platformen versterken onze gemeenschap.

Duurzaamheid

Verantwoordelijk zijn voor jezelf, de ander en je omgeving zijn belangrijk voor ons. Wij kunnen het niet goed hebben ten koste van een ander of ten koste van een leefbare omgeving. Duurzaam omgaan met elkaar, materialen, energie en het milieu zijn belangrijk. We willen de wereld niet slechter achterlaten door ons gedrag. Onze gebouwen willen we, binnen onze mogelijkheden veilig en duurzaam gebruiken, dat zien wij als een maatschappelijke opdracht.

4.2 Beleidsdoelstellingen

In het schoolplan geven wij aan welke keuzen we voor de schoolplanperiode 2015-2019 op deze school hebben gemaakt. Het is opgesteld binnen de kaders van het strategisch beleidsplan van ons bestuur. Op basis daarvan zijn de specifieke doelen voor onze school bepaald, rekening houdend met de huidige stand van zaken van het onderwijs en de omgevingsfactoren, die van invloed zijn op het functioneren van de school.

Onderstaand een overzicht van de veranderings-onderwerpen in 2017:

Oriëntatie op nieuwe bestuursstructuur
Plannen voor herinrichting schoolplein
Ontwikkelen geïntegreerde aanpak wereldoriëntatie
Internationalisering/ Engels
Ouderbetrokkenheid 3.0, taskforce schooltijden
Zelfsturend leren, project iSelf van het lectoraat vernieuwingsonderwijs
Professionalisering van collega's
Passend onderwijs en inzet van klassenassistenten (bredere wijze inzetbaar)
Communicatie/ ICT, Rol van ICT bij gepersonaliseerd leren.
Kindgesprekken, ontwikkelen van zelfbewustzijn.

4.3 Kwaliteitsbeleid

Kwaliteitszorg is de basis van waaruit we het onderwijs op onze school vormgeven. Onze kwaliteitszorg baseren we op het INK-model. In dit model (aangepast voor het onderwijs), is een onderverdeling gemaakt in organisatie (leiding, personeelsbeleid, doelen en strategie, middelen en processen) en resultaten (waardering personeel, ouders/leerlingen, personeel en leeropbrengsten). Door systematisch na te gaan of de gewenste effecten en resultaten gehaald worden, wordt het mogelijk het beleid waar nodig bij te sturen. In die zin maken we gebruik gemaakt van de plan-do-check-act cyclus.

Bij de inrichting van onze kwaliteitszorg is het schoolplan het richtinggevend document bij de kwaliteitsverbetering. Eens per 4 jaar gaat de directeur na in hoeverre de schooldoelstellingen uit het schoolplan zijn gerealiseerd. Hierbij maken wij de balans op van de resultaten van de afgelopen school-planperiode. Naast de eigen gegevens wordt ook gebruik gemaakt van de gegevens van de Inspectierapporten en andere auditrapporten om inhoudelijk vast te stellen waar de school zich ten aanzien van onderwijskundige ontwikkeling op dit moment bevindt. Op basis van deze informatie en met gebruik maken van de inzichten en ideeën van de leerkrachten worden missie en visie van de school waar nodig geactualiseerd en bijgesteld en worden strategische doelen geformuleerd voor de nieuwe schoolplanperiode.

Het jaarlijks op te stellen jaarplan gebruiken we om vinger aan de pols te houden en de schoolontwikkeling bij te stellen. Zo stellen we bijvoorbeeld jaarlijks vast welke leerlingen bij ons op school speciale onderwijsbehoeften hebben, denk daarbij aan leerlingen met meer dan een half jaar achterstand op het gebied van taal en rekenen, met het Nederlands als tweede taal, met een beschikking voor een vorm van speciaal onderwijs. De evaluatie van de beleidsresultaten die met behulp van het jaarlijkse actieplan worden nagestreefd gebeurt aan de hand van:

- Klassenbezoeken om na te gaan in hoeverre beleidsvoornemens en schooldoelstellingen worden gerealiseerd. Daarnaast vinden klassenbezoeken plaats in het kader van het geven van feedback op het onderwijsgedrag.
- Functionerings- en beoordelingsgesprekken waarin ook de leeropbrengsten van de betreffende groep aan de orde komen.
- Interviews met ouders, leerlingen en leden van het bevoegd gezag.
- Evaluaties (bijvoorbeeld d.m.v. korte vragenlijstjes) van oudercontacten en ouderavonden.
- Toetsinstrumenten om leerresultaten vast te stellen.

In het kwaliteitshandboek staat een beschrijving van onze werkwijze in de vorm van besluiten en procedures. Het kwaliteitshandboek bevat ook een vierjaarlijkse planning, die aangeeft wanneer de besluiten en procedures worden geëvalueerd. Per besluit/procedure is aangegeven op welke wijze deze wordt geëvalueerd

5 Onderwijs en leerlingen

5.1 Toelatingsbeleid

De schoolvereniging heeft een Bijzonder Neutrale grondslag. Dat betekent dat de school openstaat voor iedereen die zich aanmeldt. Doordat de school meer aanmeldingen heeft, dan er plaatsen beschikbaar zijn, werkt de school met een wachtlijst. Bij de wachtlijst krijgen broertjes en zusjes voorrang, omdat wij graag hele gezinnen een plaats willen geven aan hun kinderen. Voor zij-instroom van kinderen wordt er altijd gekeken naar de zorgbehoefte van de leerling en de mogelijkheden die wij kunnen bieden binnen de groep waarin het kind geplaatst wordt. Er vindt hierbij altijd een zorgvuldige afweging plaats.

5.2 Inspectie – Toezicht arrangement en Predicaat Excellente School

De inspectie heeft in 2015 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van onze school. Op basis van het rapport van bevindingen kwaliteitsonderzoek van 10 juli 2015 is het oordeel van de inspectie dat onze school haar kwaliteit op orde heeft en de inspectie het basisarrangement handhaaft.

De Casimirschool staat voor kwaliteit en heeft een hoog ambitieniveau. De opbrengsten van het onderwijs zijn goed en dat willen we graag ook zo houden. Wij streven ernaar om elke dag hoge kwaliteit te halen. Onze school heeft de afgelopen drie jaar meegedaan aan het traject Excellente Scholen. In 2014 hebben we het predicaat behaald. In 2015 hebben wij ons kandidaat gesteld voor het predicaat Excellente School 2015-2017. Na een intensief onderzoek dat bestaat uit een schoolrapport, presentatie en een schoolbezoek door jury heeft op 18 januari 2016 onze school het predicaat Excellente School ontvangen voor de jaren 2015-2017.

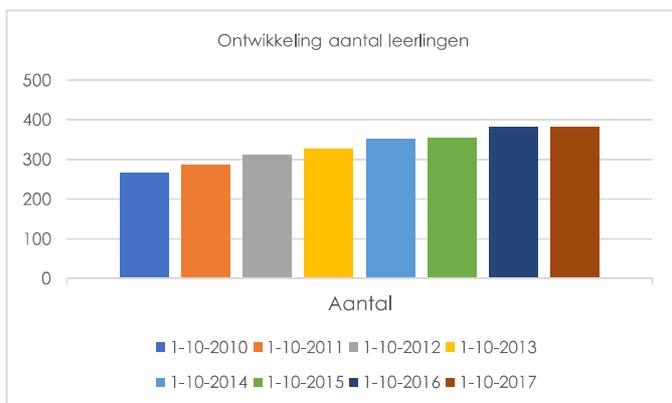
Conclusie van de jury:

"De Casimirschool is een ambitieuze school waar de lat hoog ligt en waar de opbrengsten al jarenlang van een hoog niveau zijn. Na het behalen van het predicaat Excellente School 2014 heeft de school de positieve ontwikkelingen voortgezet. Er is sprake van gedeeld eigenaarschap bij schoolleiding en team. De leerkrachten zijn medeverantwoordelijk voor innovatie en ontwikkeling. Leerlingen worden aangemoedigd te reflecteren op hun leerproces, en doelen te stellen, onder andere door het bijhouden van een portfolio. De school houdt in haar aanbod rekening met de verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen, zowel voor de plusleerlingen als voor degenen die minder presteren. Door een verbreding van het aanbod en door de mogelijkheid te differentiëren in groepsvorming kan de school de leerlingen ondersteunen en ook uitdagen tot meer. Leerlingen worden gestimuleerd samen te werken en samen te leren. Dit bevordert een positief klimaat. De school ziet de ouders als educatieve partners en betreft hen nauw bij de ontwikkeling van hun kind(eren) én bij het functioneren van de school. Er is een digitaal platform waarop van beide kanten wordt gecommuniceerd, door school én ouders.

Alles overziende is de jury van oordeel dat de Casimirschool op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School primair onderwijs toekomt."

5.3 Ontwikkeling aantal leerlingen

In de afgelopen jaren groeide de school van 265 leerlingen naar een school van ruim 380 leerlingen. Daarbij kunnen wij de groepsgrootte beheersen rond de 25 leerlingen. Gezien het feit dat de school al jarenlang moet werken met wachtlijsten, is ook op termijn de potentie van handhaving van deze omvang aanwezig. Deze omvang is belangrijk omdat we een éénpitter zijn, en een dergelijke omvang zorgt voor benodigde middelen en de continuïteit van de schoolvereniging op langere termijn.

Telddatum	Aantal
1-10-2010	265
1-10-2011	287
1-10-2012	311
1-10-2013	327
1-10-2014	352
1-10-2015	355
1-10-2016	383
1-10-2017	381

5.4 Onderwijsresultaten

De opbrengsten zijn elk jaar goed (boven de inspectienorm), wij kijken echter verder dan alleen de cijfers. Welke school voor voortgezet onderwijs voor een kind geschikt is, hangt niet alleen van de kwaliteit van de basisschool af, maar ook van de interesse, motivatie en aanleg van het kind. De schoolkeuze voor voortgezet onderwijs is afhankelijk van het advies van school en de uitslagen van een schoolkeuze toets. De schoolkeuzetoets die op de Casimir gebruikt wordt is de NIO-toets. Deze toets is een psychologische toets die, na toestemming van de ouders, klassikaal wordt afgenomen. Deze psychologische toets geeft juist meer informatie over de capaciteiten, motivatie, nauwkeurigheid en doorzettingsvermogen van de kinderen. Als verplichte eindtoets maken we gebruik van de adaptieve toets Route 8.

Het percentage leerlingen dat naar verschillende vormen van voortgezet onderwijs gaat wisselt van jaar tot jaar en is natuurlijk afhankelijk van de samenstelling van groep 8. In onderstaande tabel en grafiek is de uitstroom over de afgelopen schooljaren opgenomen.

Vervolgonderwijs	11/ 12	12/ 13	13/ 14	14/ 15	15/16	16/ 17
VWO	11	10	7	23	9	17
HAVO - VWO	12	8	6	0	3	10
HAVO	7	3	4	14	9	6
VMBO TL - HAVO	0	3	2	0	2	7
VMBO TL	1	4	2	9	2	4
VMBO BL - VMBO KL	1	2	2	2	1	0
VMBO- LWOO	0	0	0	0	0	1
Totaal	32	30	23	48	26	45

5.5 Onderwijskundige ontwikkelingen

Het onderwijs ontwikkelt zich continu. Om onze onderwijskwaliteit te borgen zijn er zowel onderwijsinhoudelijk ontwikkelingen geweest, als ontwikkelingen binnen ons Daltonconcept.

Er zijn vier onderwijskundige pijlers waarbinnen onze onderwijskundige ontwikkelingen plaatsvinden.

- De eerste onderwijskundige pijler is **verschillen tussen kinderen als uitgangspunt** nemen, waarbij differentiatie in onderwijsstijd, leerstof, tempo en methodes belangrijk zijn.
- De tweede pijler is **dynamische groepering**. We doen ervaring op met basisgroepen, workshops, intensieve instructies in. Minigroepen, samenwerkend leren, grotere clusters met meerdere leraren en werkpleinen.
- De derde pijler is een **krachtige leeromgeving**, uitdagend, naar behoefte en met keuzes.
- De vierde onderwijskundige pijler is **meersporig leren**, waarbij we experimenteren, samen werken, zelf plannen, analyseren, overdenken ervaren en doen.

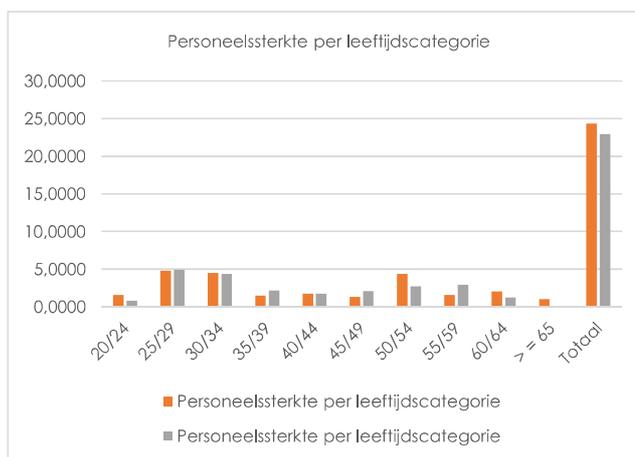
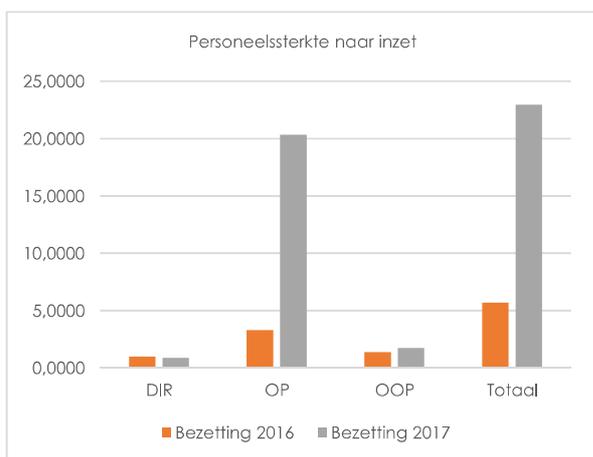
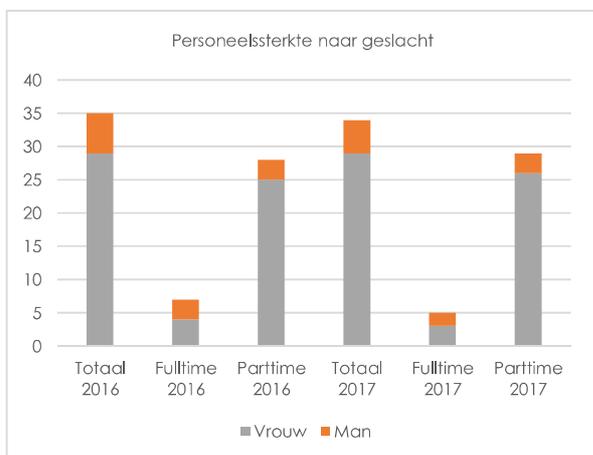
6 Personeel

De zorg voor personeel is cruciaal voor de kwaliteit van het onderwijs. De ontwikkelingen en mogelijkheden volgen elkaar wat dat betreft in snel tempo op. Het is dus erg belangrijk de juiste keuzes te maken. Uitgangspunt bij die keuzes is het gezamenlijk vastgestelde beleid, zoals verwoord in dit schoolplan. Kenmerkend voor de wijze waarop professionalisering vormgegeven zal worden is, dat gebruik gemaakt wordt van 'leren van en met elkaar' rechtstreeks gekoppeld aan de dagelijkse praktijk. Dit kan invulling krijgen binnen het team, maar zeker ook in samenwerking met collega's van andere scholen. In dit hoofdstuk de belangrijkste aandachtspunten van personeelsbeleid in het afgelopen jaar.

6.1 Ontwikkeling formatie

Van een stabiele school van rond de 250 leerlingen zijn we in een jaar of vijf gegroeid naar een school van rond de 380 leerlingen. Dat betekent dat we ook steeds nieuwe leerkrachten moeten en kunnen aannemen. Bij de werving en selectie van de kandidaten wordt specifiek gekeken naar kwaliteiten en op welke wijze deze leerkrachten een bijdrage kunnen leveren aan de door de school geformuleerde opdracht. Ook zal door natuurlijk verloop in de loop van de jaren er formatieruimte beschikbaar komen.

In onderstaande grafieken de omvang en kenmerken van het personeelsbestand (peildatum 1 oktober).

6.2 Ziekteverzuim

Het gemiddelde verzuimpercentage is licht toegenomen in 2017, bij een afnemende meldingsfrequentie, maar toegenomen gemiddelde verzuimduur. Er zijn geen zorgen omtrent het verzuim. Het betreft vooral reguliere verzuimredenen, bijvoorbeeld gerelateerd aan de griep.

Kengetallen	Gemiddeld 2016	Gemiddeld 2017
Verzuimpercentage	3,72	4,32
Gem. verzuimduur (dgn.)	14,91	21,11
Meldingsfrequentie	1,08	0,95
Percentage nulverzuim WTF	51,78	46,63

6.3 Personele ontwikkelingen

Interne ontwikkelingen

Goed personeel is de belangrijkste voorwaarde voor onderwijskwaliteit. In 2017 zijn er verschillende personele mutaties geweest. In 2017 hebben we van een vrouwelijke collega afscheid genomen, zij is gestopt met werken op de pensioengerechtigde leeftijd. We hebben twee nieuwe leerkrachten aangenomen. Het betreft hier zowel een ervaren als startende leerkracht. De leeftijdsopbouw van het team, verdeling man/ vrouw en expertise hebben een belangrijke rol gespeeld in de werving en selectie.

Om continu te werken aan kwaliteitsontwikkeling is scholing een belangrijk instrument. Verschillende leerkrachten zijn geschoold. Drie leerkrachten volgen de opleiding middenmanagement en een andere MT-er volgt de opleiding tot vakbekwaam schoolleider. Startende leerkrachten volgen de verplichte twee jaar durende deeltijdopleiding tot daltonleerkracht.

In het schooljaar 2017-2018 hebben veel leerkrachten dezelfde groep of bouw onder zich. Startende leerkrachten worden allen intensief begeleid door het LT en de onderwijspecialisten om hen een stevige start te bieden op onze school.

De gesprekkencyclus is een belangrijk instrument om medewerkers in ontwikkeling te houden. Jaarlijks voeren wij met iedereen een doelstellingsgesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek. Deze cyclus wordt jaarlijks herhaald.

Wet Werk en Zekerheid:

De wet werk en zekerheid staat voor het onderwijs op losse schroeven. Door deze wet hebben besturen op een andere manier met vervangers om moet omgaan dan daarvoor. De ketenregeling zoals die in de wet werk en zekerheid is vastgesteld vormt een grote belemmering in de oplossing van het personeelstekort in het onderwijs, met name voor de kortdurende vervangingen. Vele 'vaste' invallers hebben door deze wet hun werkzaamheden moeten neerleggen. Het is een goede zaak dat de wet werk en zekerheid door het huidige kabinet voor het onderwijs zal worden aangepast.

Vanaf 2016 hebben wij als bestuur ingezet op de ontwikkeling van een flexibele schil voor vervangingen door de deelname aan Regionaal Transfer Centrum Transvita. Transvita werkt in het centrum van Nederland en heeft naast een talentenpool ook een grote invallerspool (PIO-invalpool). Het doel van deze samenwerking is werkbehoud, werkcreatie en mobiliteit voor de leerkracht. Dit doen wij door gezamenlijk een boven bestuurlijke pool van leerkrachten op te zetten ter hoogte van 4% van de totale personeelsformatie. Deze leerkrachten die gezamenlijk het kernteam van RTC Transvita vormen zullen ingezet worden voor de vervangingsbehoefte van de scholen.

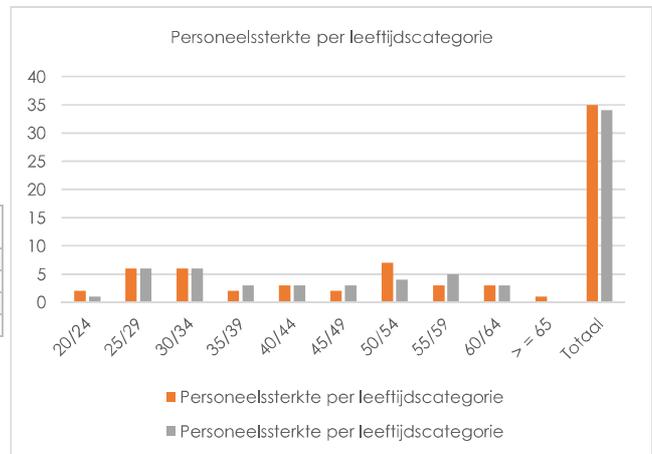
Lerarentekort

In deze tijd merken wij ook de effecten van het groeiende lerarentekort. Het percentage van niet vervulde vervangingen is in het afgelopen jaar gestegen. De invallersbeschikbaarheid van RTC Transvita is gedaald van 95% naar onder de 80% in 2017. In piekperiodes is de beschikbaarheid van invallers nog veel lager. We hebben steeds meer van andere mogelijkheden gebruik moeten maken om het primaire proces in de groepen te kunnen garanderen. De werkdruk op het zittende personeel neemt hierdoor stelselmatig toe. Parttimers komen extra werken, leerkrachten met andere taken gaan voor de klas en klassen worden opgedeeld. Het is ons wel nog steeds gelukt om kwalitatief goede leerkrachten aan te trekken voor vaste benoemingen.

6.4 Gevoerde beleid inzake beheersing van uitkering na ontslag

Er is voortdurende aandacht voor het verzuimmanagement, re-integratie en employability van medewerkers. Bij frequent verzuim wordt met betrokkenen conform verzuimbeleid een verzuimgesprek gevoerd. Bij langdurig verzuim wordt op diverse momenten aangegeven welke stappen en besluiten genomen dienen te worden genomen.

De directie zorgt er in overleg met de deskundigen van de Arbodienst en het administratiekantoor voor dat zorgvuldig wordt omgegaan met de procedures. Bekeken wordt of termijnen goed worden gehanteerd en de dossiervorming volgens de vereisten van de instroomtoets plaatsvindt. Indien nodig wordt daarnaast juridische hulp ingezet om dit proces te borgen. In 2017 zijn er dan ook geen ontslagsituaties geweest welke tot extra uitkeringen hebben geleid.

6.5 Toekomstige ontwikkelingen

In deze paragraaf noemen we de belangrijkste aandachtspunten van personeelsbeleid voor de komende vier jaar. Deze beleidsonderdelen hangen nauw samen met de voornemens op onderwijskundig gebied. De komende jaren staan in het teken van de invoering van de nieuwe cao, de 40-urige werkweek, duurzame inzetbaarheid en het Lerarenregister. In de meerjarenplanning zal er ruimte gemaakt worden om hier op een gezonde manier werk van te maken.

7 Huisvesting en materiele lasten

7.1 Ontwikkeling huisvesting

In het schooljaar 2017-2018 hebben we voor het laatst gebruik gemaakt van de gehuurde ruimte in het voormalig streekarchief op Groeneweg 30 en 30a. Per schooljaar 2018-2019 zullen we met 6 groepen tijdelijk verhuizen naar het schoolgebouw aan de Herpstraat 1 in Gouda. In het voorjaar van 2018 wordt dit schoolgebouw voor ons geschikt gemaakt. Deze ruimte wordt, net als het voormalig streekarchief, aan ons verhuurd. Wij dragen voor de huur de huisvestingslasten aan de gemeente over, die wij, op basis van de materiele instandhouding voor 6 lokalen krijgen. In 2018 wordt er in de gemeente Gouda een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld, waarbij er in de komende jaren voor 8 groepen nieuwbouw zal worden ingepland.

7.2 Ontwikkeling materiële lasten

De materiele lasten laten al jaren een stabiel beeld zien. Tijdens de periode van groei is er een behoudend begrotingsbeleid gevoerd, gericht op beheersbaarheid van de realisering van de groei. In 2017 is er ook sprake geweest van onderbesteding, met name door onduidelijkheid over de huisvesting van de school. Vanaf 2018, nu er ook helderheid is over de huisvesting van de komende jaren, zal er ook sprake zijn van met name investeringen op het gebied van ICT. Voor de komende jaren zal in 2018 een ICT-investeringsplan worden opgesteld. Ook zal er in 2018 incidenteel ruimte gemaakt worden in de begroting ten gunste van de verhuizing en inrichting van de school aan de Herpstraat.

8 Financiën

8.1 Balans

Onderstaand is enkelvoudige balans per ultimo van de vereniging opgenomen (x € 1). Op basis van onderstaande gegevens is een korte analyse opgesteld en zijn de relevante kengetallen berekend.

Balans	2017	2016	2015
Activa			
Materiele vaste activa	151.550	145.836	130.234
Vorderingen	108.458	103.847	96.570
Liquide middelen	504.352	339.151	271.739
	764.360	588.834	498.543
Passiva			
Eigen vermogen	483.983	290.321	213.358
Voorzieningen	78.217	30.313	70.072
Langlopende schulden	18.294	21.809	12.594
Kortlopende schulden	183.866	246.391	202.519
	764.360	588.834	498.543

Het balanstotaal is in 2017 toegenomen met afgerond € 175.000 door het positieve resultaat en de toename van de voorzieningen. De toename van de voorzieningen heeft vooral betrekking op de voorziening voor groot onderhoud, omdat er voor toekomstige onderhoudsuitgaven meer moet worden gereserveerd is de dotatie in 2017 verhoogd van € 25.000 naar € 45.000. Hiertegenover staat een afname van de kortlopende schulden. Deze afname in 2017 ten opzichte van 2016 kan worden toegeschreven aan de destijds nog te betalen afrekening voor kosten onderwijs-ondersteuning. Aan de activazijde is te zien dat de stijging met name wordt veroorzaakt door een toename van de liquide middelen.

8.2 Kengetallen

Een financieel gezonde situatie is een voorwaarde om goed onderwijs te kunnen geven en een doelmatig financieel beleid schept ruimte voor versterking in het onderwijs. Centrale begrippen hierbij zijn vermogensbeheer en budgetbeheer. Bij vermogensbeheer gaat het om de vraag over welke omvang aan vermogen wij beschikken om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen. Vanuit dit gezichtspunt worden twee kengetallen onderscheiden; het weerstandsvermogen en de solvabiliteit. Bij budgetbeheer gaat het om de financiële continuïteit en het streven naar een evenwicht in de begroting over een range van jaren. Hierbij zijn de rentabiliteit en liquiditeit belangrijke indicatoren. In onderstaande tabel zijn de berekende kengetallen opgenomen.

Kengetallen	2017	2016	2015
Weerstandsvermogen	17,59%	8,32%	5,04%
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	63,32%	49,30%	42,80%
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	73,55%	54,45%	56,85%
Liquiditeit	3,33%	1,80%	1,82%
Rentabiliteit	8,76%	3,78%	4,67%
Huisvestingsratio	7,65%	7,67%	7,43%

Via het kengetal rentabiliteit en het kengetal weerstandsvermogen geven wij sturing aan de ontwikkeling van het eigen vermogen. Deze laatste capaciteit is van belang vanwege een aantal risico's die wij lopen als vereniging. Zie hiervoor ook de Risicoparagraaf in hoofdstuk 10 van het jaarverslag.

De solvabiliteit heeft als doel om inzicht te geven in hoeverre wij in de toekomst aan onze verplichtingen kunnen voldoen. De Inspectie hanteert een signaleringsgrens van >30%. Wij voldoen hieraan doordat onze vereniging voor beide berekeningsmethodieken van de solvabiliteit ruim boven de signaleringsgrens zit. De hoge solvabiliteit wordt voornamelijk veroorzaakt door de positieve resultaten in de afgelopen jaren.

De liquiditeitsratio geeft inzicht in hoeverre wij op korte termijn (< 1 jaar) aan onze verplichtingen kunnen voldoen. De Inspectie hanteert 1,0 als signaleringsgrens. Op basis van het ingezette financiële beleid (ten aanzien van investeringen, uitgaven tlv voorzieningen en ons resultaat) laat het kengetal liquiditeit een positieve ontwikkeling zien. De positieve liquiditeit maakt het voor ons mogelijk om de benodigde investeringen in het onderwijs te kunnen doen.

De rentabiliteit geeft inzicht in hoeverre baten en lasten elkaar in evenwicht houden. De Inspectie hanteert de norm dat de rentabiliteit drie jaar achtereenvolgend tussen de 0% en 5% dient te liggen. Bij onze vereniging is dit het geval. De rentabiliteit is ten opzichte van 2016 in 2017 fors toegenomen, voor een deel toe te schrijven aan de ruimere bekostiging en onderbesteding van de begrote budgetten. Door deze ingrepen werken wij toe aan de benodigde ruimte voor de komende jaren waar wij middelen moeten vrijmaken voor investeringen en naar verwachting hogere huisvestingslasten. Onze rentabiliteit voldoet op basis van dit beeld aan de eisen van de Inspectie.

8.3 Staat van baten en Lasten

In deze paragraaf wordt de staat van baten en lasten van de vereniging toegelicht. Dit resultaat wordt afgezet tegen de begroting 2017 en de realisatie over 2016. Een samenvatting van het resultaat wordt in onderstaande tabel weergegeven (x € 1) en verderop in deze paragraaf toegelicht.

Staat van baten en lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	1.889.537	1.792.400	1.736.450
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.514	2.000	6.787
3.5 Overige baten	317.303	300.000	294.048
Totaal baten	2.210.354	2.094.400	2.037.285
Lasten			
4.1 Personeelslasten	1.519.702	1.564.000	1.490.481
4.2 Afschrijvingen	32.508	32.300	29.838
4.3 Huisvestingslasten	153.908	152.700	149.910
4.4 Overige lasten	309.921	317.100	289.780
Totaal lasten	2.016.039	2.066.100	1.960.008
Saldo baten en lasten	194.315	28.300	77.277
Saldo financiële baten en lasten	-653	-700	-313
Resultaat	193.662	27.600	76.963

Het jaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat van afgerond € 193.600, waar een positief resultaat was begroot van afgerond € 27.600. Onderstaand een toelichting op de belangrijkste verschuivingen in de staat van baten en lasten:

Baten OC&W:

Met name als gevolg van de aanpassing van de GPL 2016-2017 en 2017-2018 en uitbetaling hiervan in 2017, de hogere opbrengsten aan groeiformatie en een verruiming van het budget prestatie box ontstaat een meeropbrengst ten opzichte van de begroting van afgerond € 94.300. De overdrachten vanuit het samenwerkingsverband zijn ongeveer € 2.800 hoger dan geraamd, met name toe te rekenen aan de groei van het aantal leerlingen.

Overige baten:

De toename van het aantal leerlingen en doorwerking hiervan op de ouderbijdragen en bijdragen voor de TSO wordt meegenomen in de begroting en geeft in de realisatie een licht hogere opbrengst dan begroot, effect hiervan afgerond € 8.200. Het restantverschil aan meeropbrengsten kan worden toegeschreven aan de gunstige verhouding tussen de betaalde premie aan het vervangingsfonds en gedeclareerde ziektekosten waardoor een bonus is ontvangen van afgerond € 8.900.

Lasten personeel:

Over 2017 is er een onderbesteding op de begroting van afgerond € 44.300. Deze onderbesteding ontstaat voor het overgrote deel doordat wij de buffers in de begroting voor vervangingskosten niet hoefden in te zetten. Zo was er in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 30.000 voor mogelijke (extra) formatiekosten vanuit het RTC Transvita. Gedurende 2017 is gebleken dat er geen aanvullende verplichtingen naar het RTC waren, waardoor dit budget niet is ingezet. Daarnaast is gebleken dat de aanpassingen in de vergoedingen van het Vervangingsfonds gunstiger zijn uitgevallen dan geraamd en hebben wij relatief weinig middelen hoeven in te zetten voor niet door het Vervangingsfonds gefinancierd verlof. Per saldo hebben wij op de post vervangingskosten € 50.000 minder hoeven uit te geven dan begroot. De kosten voor de vaste formatie zijn licht gestegen ten opzichte van de begroting, maar zijn deels te verklaren vanuit het effect van de aanpassingen van de GPL en doordat wij extra formatie hebben ingezet vanuit de budgetten van het samenwerkingsverband. Per saldo bedragen deze extra kosten afgerond € 18.000. Daarnaast is door strak te sturen op de budgetten op de overige personele lasten een onderbesteding gerealiseerd van afgerond € 12.000.

Huisvestingslasten:

Hoewel de huisvestingslasten nagenoeg binnen de begroting zijn gerealiseerd zijn er binnen het totaal aan kosten een aantal bewegingen geweest in 2017. Voor het groot onderhoud is een nieuw meerjaren-onderhoudsplan opgesteld. Dit plan geeft voor de toekomst hogere uitgaven dan in het verleden, te verklaren doordat destijds de gemeente de kosten voor buitenonderhoud voor haar rekening heeft genomen en als gevolg van de doordecentralisatie kosten nu voor rekening komen van het bestuur. In de onderhoudscyclus komen deze kosten nu nadrukkelijk naar voren en moeten deze worden opgevangen door een verhoging van de dotatie aan de voorziening. In 2017 is dit effect opgevangen door strak te sturen op de kosten voor het klein onderhoud. Hiermee hebben wij de verhoging van de dotatie met € 20.000 kunnen opvangen. Een andere kostenpost is de vergoeding die wij betalen voor het gebruik van de ruimtes in het voormalig streekarchief. De gemeente brengt hiervoor een bedrag in rekening dat is gebaseerd op de materiele vergoeding die wij van het Rijk ontvangen. Door de toename van het gebruik is in 2017 afgerond € 8.600 aan meerkosten gemaakt dan begroot. Dit effect hebben wij kunnen opvangen doordat er in 2017 een aantal grote restituties heeft plaatsgevonden op de energiekosten.

Overige instellingslasten:

De groei van het aantal leerlingen zorgt voor een gestage toename van de kosten voor leermiddelen. Op totaalniveau is er een overschrijding van de begroting van afgerond € 7.200. Deze overschrijding is voor een groot deel toe te schrijven aan hogere kopieerkosten van afgerond € 6.500.

8.4 Treasuryverslag

In 2017 zijn er naar aanleiding van de nieuwe regeling beleggen en belenen een aantal wijzigingen doorgevoerd in het begrotingstraject (opnemen kasstroomprognose in het model) en het treasury statuut (scheiding tussen publieke en private middelen). Beheersmatig gezien voldoen wij als vereniging aan de richtlijn en hebben er in 2017 vanuit dit oogpunt geen veranderingen plaatsgevonden.

Uitgangspunt van het beleid is het risicomijdend beleggen en beheer van middelen met als onderliggende doelstellingen:

- Het zorgdragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities (beschikbaarheid);
- Het optimaliseren van het rendement van de overtollige liquide middelen binnen de aanwezige beleidskaders (rente maximalisatie);
- Het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen van de vereniging zijn verbonden (risico minimalisatie).

Door in de meerjarenbegroting naast de prognose van de verwachte resultaten ook de planning voor de uitgaven ten laste van de voorzieningen en investeringen in activa op te nemen hebben wij een goed beeld met betrekking tot de benodigde en beschikbare middelen. Met betrekking tot de geldstromen geldt dat wij grotendeels afhankelijk zijn van de inkomsten vanuit het Rijk en deze positie een minimaal risico kent. Voor alle tegoeden is in 2017 gebruik gemaakt van bank- en spaarrekeningen, die direct opeisbaar. Momenteel overstijgen de kosten voor het betalingsverkeer en het aanhouden van deze rekeningen meer dan de rentevergoeding die wij ontvangen. Door de richtlijn zijn de mogelijkheden om te komen tot een verbetering van het rendement beperkt. Het liquiditeitenbeheer wordt overigens in eigen beheer uitgevoerd, waarbij onze vereniging zich laat ondersteunen en adviseren door de ING.

9 Continuïteitsparagraaf

9.1 Meerjaren kengetallen

Jaarlijks wordt een jaar- en meerjarenbegroting opgesteld. Onderstaand een opstelling met kengetallen die ontleend zijn aan de (concept)document (jaarbegroting 2018 en meerjarenbegroting 2019-2021).

Op basis van de huidige aanmeldingen voor de komende jaren en de uitstroom voor groep 8 is een opzet gemaakt voor de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen. Deze prognose (met de benodigde detaillering voor de berekening van de bekostiging) is opgenomen in onderstaande tabel. Voor de komende schooljaren is de verwachting dat het leerlingenaantal zich stabiliseert op de huidige omvang. Er is tevens aangegeven in welk schooljaar leerlingen zijn geplaatst en het schooljaar waarin dit aantal leerlingen worden bekostigd, een en ander in verband met de t(eljaar)-1 systematiek door DUO wordt gehanteerd.

Ontwikkeling aantal leerlingen					
schooljaar geplaatst	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
schooljaar bekostiging	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
teldatum 1 oktober	2017	2018	2019	2020	2021
aantal leerlingen 4-7 jaar	188	188	188	188	188
aantal leerlingen 8 jaar en ouder	195	195	195	195	195
	383	383	383	383	383
waarvan gewichten leerling: 0,30	2	2	2	2	2
waarvan gewichten leerling: 1,20	2	2	2	2	2
	4	4	4	4	4
aantal NOAT-leerlingen	53	53	53	53	53

In onderstaande tabel is de inzet opgenomen voor het kalenderjaar 2018 (jaargemiddelde) en navolgende jaren. De inzet blijft gehandhaafd op de huidige bandbreedte en is dan ook richtinggevend voor de jaren 2018 t/m 2021.

Ontwikkeling inzet personeel						
Class.	Funcitenaam	Schaal	Fte 2018	Fte 2019	Fte 2020	Fte 2021
DIR	directeur DB	DB	0,8682	0,8682	0,8682	0,8682
OP	leraar LA	LA	13,5121	13,5121	13,5121	13,5121
	leraar LB	LB	7,7933	7,7933	7,7933	7,7933
OOP	conciërge	3	0,5425	0,5425	0,5425	0,5425
	onderwijsassistent	4	0,9000	0,9000	0,9000	0,9000
	secretaresse	5	0,5000	0,5000	0,5000	0,5000
Eindtotaal			24,1161	24,1161	24,1161	24,2161

9.2 Meerjarenbegroting

Rijksbijdragen:

Evenals in voorgaande jaren zijn de Rijksbijdragen OC&W gebaseerd op een rondrekening van de huidige beschikkingen voor het schooljaar 2017-2018 aangevuld met een prognose voor de navolgende kalender- en schooljaren. Hierbij is uitgegaan van de bekostigingsindicatoren en prijzen zoals bekend ten tijde van het opstellen van de jaar- en meerjarenbegroting. Een en ander impliceert dat de in de begroting opgenomen baten OCW zijn gebaseerd op afgegeven beschikkingen en op de veronderstelling van ongewijzigd beleid.

Voor de baten van het samenwerkingsverband is rekening gehouden met een omvang aan te ontvangen middelen die synchroon loopt met de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Daarbij is overigens ook uitgegaan van het t-1 principe.

Overige overheidsbijdragen:

Onder deze post zijn de baten opgenomen te ontvangen van de gemeente Gouda. Voor 2018 en navolgende jaren is er alleen voorzien in een vrijval van eerder ontvangen middelen voor 1e inrichting.

Overige baten:

In de post Overige baten zijn de Ouderbijdragen opgenomen voor het lidmaatschap en het overblijven. Ook deze posten lopen qua ontwikkeling synchroon met de ontwikkeling van het aantal leerlingen.

Personele lasten:

Op basis van de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen en de bijbehorende personele inzet is een rondrekening gemaakt van de personele lasten. Deze lasten van de vaste formatie zijn daarbij aangevuld met de kosten voor vervangingen en overige niet verloonde kosten.

Met betrekking tot de kosten voor vervangingen is daarbij de trend dat de vergoedingsregeling van het Vervangingsfonds verschaalt qua declaratiemogelijkheden, wat bijvoorbeeld leidt tot een toename van kosten voor eigen rekening voor bijvoorbeeld kort verlof. Daarnaast is er sprake van een afbouw van de hoogte c.q. een maximering van de vergoeding. In de begroting is hier rekening mee gehouden door een stelpost op te nemen voor (rechtspositioneel) verlof dat niet voor vergoeding in aanmerking komt van het Vervangingsfonds.

In de begroting is uitgegaan van een stelpost van € 40.000 voor kosten ziektevervanging, waarmee tevens wordt voldaan aan de formatie die moet worden ingebracht in het Regionale Transfer centrum (RTC). Het RTC is een samenwerkingsconstruct (ook wel boven-bestuurlijke pool genoemd) tussen diverse schoolbesturen om de krachten te bundelen, waar het gaat om verantwoordelijkheid nemen voor de personele gevolgen rondom de werkgelegenheid (krimp en groei) en de gevolgen van de Wet Werk en Zekerheid (ziekte vervanging).

Naast de kosten voor verloningen zijn er ook stelposten opgenomen voor de diverse overige personele lasten. In de stelpost voor nascholing is rekening gehouden met het in de CAO voor een basisschoolleerkracht voorgeschreven persoonlijk budget van € 500 per jaar en het professionaliseringsbudget voor directies.

Afschrijvingen:

Jaarlijks wordt het actuele activabestand doorgerekend. De uitkomst hiervan is een dalende afschrijvingslast die vervolgens wordt aangevuld met de voorziene vervangings- of uitbreidingsinvesteringen voor de komende jaren. Thema's hierin zijn het op peil houden van bestand aan onderwijsleerpakket en IT. Daarnaast is er rekening gehouden met een kader om de vervanging van het meubilair dat in het verleden door de groeiende school veelal is gefinancierd vanuit de 1e inrichtingsgelden stapsgewijs te gaan vernieuwen. In verband met de ontwikkelingen op het gebied van de huisvesting is ook een investeringsbudget opgenomen voor 2018 om indien nodig gewenste aanpassingen en/of inrichtingskosten te kunnen realiseren.

Huisvestingslasten:

In 2018 is een nieuw meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld, dit plan geeft een doorkijk voor de komende 10 jaar. Deze doorkijk geeft op een aantal onderhoudsposten een afwijkend/ hoger beeld dan het voorgaande MOP. Ten aanzien van de MOP uit 2015 is er nu ook de vervanging van de vloerafwerkingen opgenomen, extra schilderwerk en de vervanging van de keuken. Dit effect is meegenomen door een (substantiële) verhoging van de dotatie voor de komende jaren door te voeren.

Overige instellingslasten:

De toename van de kosten kan (evenals onder de baten) worden toegeschreven aan de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Daarnaast is in 2018 onder de post onderhoud/ vervanging meubilair een bedrag van € 5.000 opgenomen voor de verwachte kosten voor de verhuizing.

Onderstaand is de meerjarenstaat van baten en lasten van de vereniging opgenomen (bedragen x € 1).

Meerjaren Staat van baten en lasten	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten					
3.1 Rijksbijdragen OCW	1.792.400	1.863.800	1.867.200	1.878.200	1.889.000
3.2 Ov. Overheidsbijdragen	2.000	3.500	3.500	3.500	3.500
3.5 Overige baten	300.000	315.000	315.000	315.000	315.000
Totaal Baten	2.094.400	2.182.300	2.185.700	2.196.700	2.207.500
Lasten					
4.1 Personeelslasten	1.519.702	1.596.00	1.617.500	1.634.500	1.651.500
4.2 Afschrijvingen	32.508	47.500	52.500	53.600	55.300
4.3 Huisvestingslasten	153.908	174.000	174.000	174.000	174.000
4.4 Overige lasten	309.921	330.300	325.300	352.300	325.300
Totaal Lasten	2.016.039	2.147.800	2.169.300	2.187.400	2.206.100
Saldo baten en lasten	194.315	34.500	16.400	9.300	1.400
Saldo financiële baten en lasten	-653	-400	-400	-400	-400
Resultaat	193.662	34.100	16.000	8.900	1.000

De begroting voor 2018 en de navolgende jaren geeft bij ongewijzigd beleid een overschot te zien. Risico's daarbij zijn daarbij de beheersing van omvang van de formatie maar ook de kosten van de formatie. Dit laatste effect kan worden toegeschreven aan de jaarlijkse toename van de loonkosten (periodieken), die deels binnen de bekostiging (GGL) worden gecompenseerd, maar deels ook binnen de beschikbare middelen moeten worden opgevangen c.q. voor rekening komen van het bestuur. De ontwikkeling van de prijs van de formatie (bij een gelijkblijvende formatief kader) vraagt de aandacht voor de komende jaren.

Een ander element in de begroting 2018 en navolgende jaren is de veronderstelling met betrekking tot de huursom van

€ 40.000 die jaarlijks wordt betaald voor de lokalen gehuisvest in het voormalig streekarchief. Deze omvang willen wij ook gebruiken als budgetfair kader voor de verhuizing in 2018.

Onderstaand de meerjarenkengetallen gebaseerd op bovenstaande staat van baten en lasten:

Meerjaren Kengetallen Exploitatie	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Personeelslasten/ Totale lasten	75,38%	74,31%	74,56%	74,72%	74,86%
Afschrijvingen/ Totale lasten	1,61%	2,21%	2,42%	2,45%	2,51%
Huisvestingslasten/ Totale lasten	7,63%	8,10%	8,02%	7,95%	7,89%
Overige lasten/ Totale lasten	15,37%	15,38%	15,00%	14,87%	14,75%

De personele lasten vormen de grootste kostenpost, maar liggen naar verhouding lager dan het landelijke percentage (gemiddeld 85%), een en ander kan worden toegeschreven aan de naar verhouding hogere kosten onder Overige lasten (m.n. als gevolg van kosten TSO) en hogere Overige baten dan gemiddeld.

9.3 Meerjarenbalans

Onderstaand is de meerjarenbalans van de vereniging opgenomen.

Meerjaren Balans	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Activa					
Materiele vaste activa *	151.550	201.550	199.050	195.450	190.150
Vorderingen	108.458	100.000	100.000	100.000	100.000
Liquide middelen	504.352	469.722	498.249	520.833	550.730
Totaal Activa	764.360	771.272	797.299	816.283	840.880
Passiva					
Eigen vermogen	483.983	518.083	534.083	542.983	543.983
Voorzieningen	78.217	33.188	43.216	53.299	76.897
Kortlopende en langlopende schulden	202.160	220.000	220.000	220.000	220.000
Totaal Passiva	764.360	771.272	797.299	816.283	840.880
Stand 01-1					
Afschrijvingen	145.836	151.550	201.550	199.050	195.450
Investerings o/p/apparaatuur	32.508	47.500	52.500	53.600	55.300
Investerings meubilair	6.854	17.500	17.500	17.500	17.500
Investerings ICT	4.395	35.000	17.500	17.500	17.500
Stand 31-12	26.973	45.000	15.000	15.000	15.000
Stand 01-01					
Dotaties groot onderhoud	45.000	43.000	43.000	43.000	43.000
Bestedingen groot onderhoud	0	90.529	35.472	35.417	21.902
Stand 31-12	67.540	20.011	27.539	35.122	56.220
Stand 01-01					
Dotaties voorziening jubilea	2.904	2.500	2.500	2.500	2.500
Bestedingen voorziening jubilea	0	0	0	0	0
Stand 31-12	10.677	13.177	15.677	18.177	20.677
* Waarvan Gebouwen en terreinen	1.956	1.610	1.262	914	566

Balans; weergegeven bij benadering.

- Mutaties in de Materiele vaste activa zijn weergegeven op basis van de stand van de activa t-1 minus
- de afschrijvingen en het beschikbare investeringskader in jaar t. In de prognose balans is sprake van een lichte toename aan boekwaarde in de Materiele vaste activa. Er is geen sprake van majeure investeringen of volledige doorcentralisatie van de huisvesting.
- Mutaties in het Eigen Vermogen zijn weergegeven op basis van de resultaten uit de voorgaande Staat van Baten en Lasten. Als gevolg van de terugloop in resultaat is er sprake van een afnemend eigen vermogen.
- De Vorderingen en Kortlopende schulden worden gemakshalve op hetzelfde niveau gehouden. Een en ander op basis van de opbouw ultimo 2016 en 2017 waar het merendeel van de ultimo posten bestaat uit vorderingen op het Rijk en/of samenwerkingsverbanden v.w.b. de vorderingen en verplichtingen aan premies soc. verzekeringen, pensioen, crediteuren en vakantie-uitkeringen v.w.b. de schulden.
- Het verloop in de voorziening groot onderhoud is meegenomen op de jaarlijkse raming van uitgaven en dotaties aan de voorziening op basis van het (nieuwe) MOP.

Sinds 2008 berust het financiële toezicht op het onderwijs bij de Inspectie van het Onderwijs. Een van de onderdelen van dat financiële toezicht is het zogenaamde toezicht op de financiële continuïteit: de vraag of een schoolbestuur/instelling financieel gezond is en op korte en langere termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Dit toezicht, dat deel uitmaakt van het geïntegreerd toezicht, vindt risicogericht plaats. Op grond van een analyse van de financiële gegevens

uit de jaarrekening, de continuïteitsparagraaf uit het jaarverslag of eventueel signalen, bepaalt de inspectie of de positie van de instelling nader moet worden onderzocht.

Bij de analyse gebruikt de inspectie ter detectie van de risico's de navolgende set kengetallen.

Inspectiekader		Waarde
Solvabiliteit 2	Eigen vermogen + voorzieningen/ totale passiva	< 0,30
Liquiditeit (current ratio)	Vlottende activa/ kort vreemd vermogen	< 0,75
Huisvestingsratio	Huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen/ totale lasten	> 0,10
Weerstandsvermogen	Eigen vermogen/ totale baten	< 0,05
Rentabiliteit	Resultaat/ totale baten	3-jarig < 0,00 2-jarig < -0,05 1-jarig < -0,10

Meerjaren kengetallen	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Weerstandsvermogen	17,59%	16,98%	17,94%	18,50%	18,73%
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	63,32%	67,17%	66,99%	66,52%	64,69%
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	73,55%	71,48%	72,41%	73,05%	73,84%
Liquiditeit	3,03	2,59	2,72	2,82	2,96
Rentabiliteit	8,76%	1,56%	0,73%	0,41%	0,05%
Huisvestingsratio	7,65%	8,12%	8,03%	7,97%	7,90%

De vermogenspositie van de stichting kent een gestage verbetering in de afgelopen jaren en geeft in het meerjarenperspectief een stabiel beeld qua ontwikkeling van de kengetallen met name als gevolg van de positieve resultaten in de meerjaren prognose en gunstige ontwikkeling van de kasstroom. De uitkomsten liggen boven de signaleringswaarden van de inspectie.

9.4 Meerjaren kasstroomoverzicht

Onderstaand het kasstroomoverzicht gebaseerd op de staat van baten en lasten en de balans van de vereniging.

Het overzicht kent een drietal invalshoeken op basis waarvan mutatie van de liquide middelen wordt gevolgd:

- kasstromen uit operationele activiteiten: hoeveel geld is er ontvangen met de exploitatie van de school;
- kasstromen uit investeringsactiviteiten: hoeveel geld is er uitgegeven aan de aanschaf van bijvoorbeeld meubilair, ICT of leermiddelen;
- kasstromen uit financieringsactiviteiten: hoeveel geld is er extra geleend of teruggegeven aan vermogensverschaffers en wat heeft dit gekost.

Meerjaren Kasstroomoverzicht	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten	194.315	34.500	16.400	9.300	1.400
Aanpassingen voor:					
Afschrijvingen	32.508	47.500	52.500	53.600	55.300
Mutaties voorzieningen	47.904	-45.029	10.028	10.083	23.598
Verandering in vlottende middelen					
Vorderingen	-4.611	8.458	0	0	0
Kortlopende schulden	-66.040	17.840	0	0	0
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-653	-400	-400	-400	-400
Interest					
Kasstroom uit operationele activiteiten	203.423	62.869	78.528	72.583	79.898
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiele vaste activa	-38.222	-97.500	-50.000	-50.000	-50.000
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-38.222	-97.500	-50.000	-50.000	-50.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Mutatie langlopende schuld	0	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0	0	0	0
Mutatie liquide middelen	165.201	-34.631	28.528	22.583	29.898

Beginstand liquide middelen	339.151	504.352	469.722	498.249	520.833
Eindstand liquide middelen	504.352	469.722	498.249	520.833	550.730
Mutatie liquide middelen	165.201	-34.631	28.528	22.583	29.898

Het begrote resultaat voor de komende jaren heeft een licht positief effect op ontwikkeling van de kasstroom. De uitgaven ten laste van de voorzieningen zijn afgedekt vanuit de dotaties, met uitzondering van 2018 waarin er sprake is van relatief hoge onderhouds uitgaven. Een vergelijkbaar geldt voor de investeringen, die veelal zijn afgedekt vanuit de afschrijvingen. Per saldo is er een neutraal beeld qua kasstroom over periode van 2017 t/m 2021.

9.5 Ontwikkeling Treasury

Voor de komende jaren voorzien wij op basis van de balans en het kasstroomoverzicht een neutrale kasstroom. Eventuele fluctuaties vanuit de subsidiering door de primaire geldverstrekker (OCW/DUO), waarbij tekorten op de lopende rekening kunnen ontstaan als gevolg van betaalrhythmes kunnen vanuit de spaarrekening worden opgevangen. Benodigde investeringen en uitgaven ten laste van met name de voorziening groot onderhoud kunnen vanuit de beschikbare middelen worden opgevangen.

Uitgangspunt voor de optimalisatie van het rendement is onderhevig aan de in te zetten producten en beperkt door de richtlijn en de verwachting met betrekking tot de renteontwikkeling. Hoewel de verwachting is dat (op termijn) de rente zal aantrekken is in de begroting gerekend met effectief percentage van 0,2 % aan rente en een gemiddeld bedrag op de spaarrekening(en) van € 150.000. Deze rente baat valt weg tegen de kosten van het betalingsverkeer c.q. per saldo is er sprake van een negatieve bijdrage aan het resultaat.

Het merendeel van de baten van de vereniging is afkomstig van OC&W/DUO met een bekend (c.q. in te ramen) betaalritme. In de baten is ook een bedrag van ongeveer € 300.000 aan baten ouderbijdragen/ TSO-bijdragen opgenomen. Hoewel hierover goede betaalafspraken zijn is de bewaking (op aspecten volledigheid en tijdigheid) van de uitstaande debiteurenpositie een belangrijk aandachtspunt voor het onderdeel risico minimalisatie.

10 Risicoparagraaf

10.1 Planning en control

Het bestuur bestaat uit minstens vijf leden en wordt op een algemene ledenvergadering uit en door de ouders gekozen voor een periode van drie jaar.

Door het bestuur wordt toezicht gehouden op de naleving van wet en regelgeving op basis van een met de directie overeengekomen toezichtkader. Dit toezichtkader is gebaseerd op de wettelijke vereiste planning en control documenten (o.a. schoolgids, school- en jaarplan, formatieplan, begroting en jaarrekening). Op basis van dit kader worden middels een informele en formele overlegmomenten de prestaties van de organisatie gevolgd.

Het bestuur vergadert in principe iedere maand. Minstens tweemaal per jaar organiseert het bestuur een Algemene Ledenvergadering (ALV) waarin onder andere het beleid en de financiën besproken worden.

De schoolvereniging heeft een financiële toetsingscommissie (FTC), die namens de algemene ledenvergadering toezicht houdt op de financiën van de schoolvereniging. De financiële toetsingscommissie licht op de algemene ledenvergaderingen haar bevindingen toe.

Daarnaast maakt de vereniging gebruik van een administratiekantoor en een controller (externe inhuur) die een rol spelen in het interne beheersings- en controlesysteem. Bijvoorbeeld door in de uitvoering van werkzaamheden te controleren of wordt voldaan aan de diverse uitvoeringsvoorschriften.

10.2 Belangrijkste risico's en onzekerheden

Omdat risico's nooit helemaal uitgesloten of beheerst kunnen worden is een financiële buffer - weerstandsvermogen - nodig. Het aanhouden van weerstandsvermogen is nodig voor de niet direct voorzienbare en dus slecht meetbare risico's in de bedrijfsvoering. Het is bedoeld om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen, zodat ze geen of weinig invloed hebben op de continuïteit van de activiteiten van de vereniging.

Deze tegenvallers zijn veelal terug te herleiden naar onzekerheden in de leerlingenstromen, de hier aan gekoppelde financiering vanuit OC&W, het samenwerkingsverband en ouderbijdragen en de mogelijkheid om snel en adequaat te kunnen reageren op deze effecten. Daarbij moet bijvoorbeeld bij het personeel rekening worden gehouden met arbeidsrechtelijke en/of cao-voorwaarden en bij materiele lasten met contractvoorwaarden. De risico's worden veelal weggenomen door het aanhouden van een ruime vermogenspositie.

Onderstaand een opsomming van de belangrijkste risico's met bijbehorende beheersmaatregel.

+ Huisvesting	<p>De huisvesting van 6 groepen aan de locatie aan de Herpstraat is een tijdelijke oplossing. Permanente uitbreiding van de huisvesting van de groei van de school is nog niet beschikbaar.</p> <p><u>Beheersmaatregel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In integraal huisvestingsplan permanente huisvesting van 8 groepen opnemen • Zoeken naar mogelijkheden voor onverdeelde huisvesting in de binnenstad • Samenwerking met externe partners, waar onder de Centrummanager, Gemeente, ontwikkelaars
+ Leerlingaantallen	<p>Leerlingaantallen zijn essentieel voor onze school, per leerling krijgen we immers geld om goed onderwijs te kunnen geven. School is erg afhankelijk van de leerlingaantallen. Het risico op een daling van het aantal leerlingen is erg klein, gelet op de wachtlijsten en het cijfers uit het verleden. We willen groeien tot en stabiliseren op 380 leerlingen.</p> <p><u>Beheersmaatregel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen inschrijven vanaf 2,5 jaar • Werken met wachtlijsten • Analyse instroom/uitstroom leerlingen; • Duidelijke profilering school; • PR en marketing.
+ Hoge personeelslasten	<p>De personeelslasten van de vereniging zijn relatief hoog. Een deel van het extra personeel wordt betaald uit de ouderbijdrage.</p> <p><u>Beheersmaatregel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij toename leerlingaantal geen extra formatie inzetten.

Financiële buffer

Binnen de vereniging was er een te kleine financiële buffer en onvoldoende opbouw van vermogen. Ook de inspectie heeft dit geconstateerd en verwachte maatregelen in 2015.

Dit hebben wij gedaan en blijven wij doen:

- Strikt kader voor de investeringen in de aankomende jaren
- Het surplus aan personeel wat betaald wordt vanuit de ouderbijdrage blijft gelijk
- Bij toename van het leerlingaantal wordt geen extra formatie ingezet

Beheersmaatregel:

- Verhogen ouderbijdrage
- Groepsgrootte verhogen

11 Prestatie box

In het kader van deze regeling worden middelen verstrekt die kunnen worden ingezet voor het realiseren van de afspraken en activiteiten ten aanzien van opbrengstgericht werken op de onderdelen taal en rekenen, toetsen in relatie tot de voortgangsregistratie en professionalisering van leraren en schoolleiders. Daarnaast worden middelen verstrekt voor het versterken van de samenhang binnen en de kwaliteit van cultuureducatie.

De Casimirschool heeft in het boekjaar 2017 een bedrag van € 55.094 ontvangen in het kader van de regeling Prestatie box Primair Onderwijs. Dit bedrag is ingezet voor scholing van personeel en dekking van formatieve uitgaven.

In het jaarverslag over 2017 zijn wij in de onderliggende paragrafen uitgebreid ingegaan op de activiteiten die - mede - uit deze beschikbare middelen worden gefinancierd.

12 Verslag Intern Toezichhoudend orgaan en verslag FTC

12.1 Verslag Intern Toezichhoudend Orgaan

Het bestuur bestaat uit minstens vijf leden en wordt op een Algemene Ledenvergadering (ALV) uit en door de ouders gekozen voor een periode van drie jaar. Hierna kan herbenoeming plaats vinden voor nogmaals drie jaar. Het bestuur werkt volgens de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs (de Code). Het bestuur van de schoolvereniging bestuurt op gepaste afstand, volgens een beleidsbepalend bestuursconcept. De uitvoering van de bestuurlijke zaken zijn veelal gemandateerd aan de directeur.

Het bestuur is in 2017 als volgt samengesteld

Naam	Functie
Pieter de Jong	Voorzitter
Yvonne Becqué	Secretaris
Mireille Haesakkers	Penningmeester
Martin van Dam	Lid tm 05 2017
Marco Krösing	Lid

Bestuursvergoeding:

Bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun bestuurlijke taken.

Werking intern toezicht:

Het bestuur werkt volgens de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs (de Code). Het bestuur van de schoolvereniging bestuurt op gepaste afstand, volgens een beleidsbepalend bestuursconcept. De uitvoering van de bestuurlijke zaken zijn veelal gemandateerd aan de directeur.

De taken van het toezicht als beschreven in de Code worden binnen de Casimirschool voor een belangrijk deel uitgevoerd door de algemene leden vergadering (ALV), deels door het schoolbestuur en deels door de Financiële Toetsingscommissie van toezicht. De taken en verantwoordelijkheden van laatstgenoemde commissie zijn daardoor smaller en meer gericht op de financiële component van het toezicht dan in de code wordt beoogd. Ook vervult de commissie op punten meer een adviserende rol richting de ALV dan een toezichhoudende rol. De ALV is immers het lichaam dat toezicht houdt op de besturing van de school als geheel.

De ouders zijn lid van de schoolvereniging, zodra hun kind de Casimir bezoekt. Het lidmaatschap eindigt automatisch wanneer het laatste kind van school af is. Tweemaal per jaar, in november en mei, organiseert het bestuur van onze schoolvereniging een algemene ledenvergadering, waarvoor alle ouders worden uitgenodigd en waarbij vooral beleidsmatige zaken aan de orde komen.

Het bestuur van de schoolvereniging wordt gekozen door de leden, zijnde de ouders. Tweemaal per jaar legt het bestuur verantwoording af aan de leden tijdens de algemene ledenvergaderingen. Buiten de 2 ALV-vergaderingen vergadert het bestuur in principe iedere maand.

Het toezicht in 2017:

Het bestuur is in 2017 7 keer in formele vergadering bijeen geweest. De vergaderingen werden telkens bijgewoond door de directeur.

Op de agenda stonden:

- goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag 2016
- goedkeuren formatieplan 2017-2018
- opdracht accountant controle jaarstukken 2017
- managementrapportages
- toekomstige huisvesting
- evaluatie en aanpassing statuten, incl. de bestuursstructuur
- goedkeuren van de begroting 2018, incl. vaststelling hoogte ouderbijdrage

12.2 Verslag Financiële toetsingscommissie

Het jaarverslag 2017 is gedeeld binnen de financiële toetsingscommissie. De bevindingen zijn gedeeld met het bestuur. Onderstaand de samenvattende uitkomsten.

De (verhelderende) vragen met betrekking de jaarrekening zijn besproken met de penningmeester. In het overleg zijn de vragen voldoende beantwoord.

Het gaat om de inhoudelijke punten:

- In 8.3 wordt onder 'lasten personeel' melding gemaakt van het strak sturen op de lasten van het personeel. Dit is een goed streven. Het mag echter geen doel zijn om een onderbesteding op deze post te realiseren. Zeker als dat

verband houdt met de situatie dat meerdere keren ouders worden gevraagd om bij afwezigheid van onderwijspersoneel voor de klas te staan.

- Op pagina 19/20 wordt gesteld dat de huursom voor huisvesting in het voormalig streekarchief wordt gebruikt voor de verhuizing. Uit de tekst wordt niet duidelijk hoe zich dit verhoudt tot de lasten voor huisvesting op de tijdelijke locatie Herpstraat.
- Op pagina 23 bij 'risico's' wordt gesteld dat de personeelslasten relatief hoog zijn. In de overige tekst wordt hier niet nader op ingegaan. Dit vraagt nadere toelichting.
- In het verslag is geen verantwoording opgenomen op welke wijze de ouderbijdrage is ingezet.

Verder de volgende meer algemene punten bij het jaarverslag:

- in 4.2 wordt ingegaan op de veranderingsonderwerpen. Goed om hiervan de tussenstand te melden c.q. te verwijzen naar andere stukken waarin wordt ingegaan op de voortgang.
- In 4.3 wordt ingegaan op de resultaten van de schooldoelstellingen en op een evaluatie van de onderwijsbehoeften. Goed om hiervan de tussenstand te melden c.q. te verwijzen naar andere stukken waarin wordt ingegaan op de voortgang.
- In 6.3 wordt ingegaan op de onderwikkeling van het personeel. Belangrijk aandachtspunt is de eenduidigheid waarmee het personeel lesgeeft. De wijze waarop goed onderwijs (4.1) wordt gegeven moet in zijn algemeenheid door alle leraren (hoe verschillend ook) op een zelfde wijze worden toegepast. Aangeven hoe hier in het jaarlijks actieplan invulling aan wordt gegeven.

Verslag FTC afgelopen jaar:

- De FTC heeft meerdere keren onderling contact gehad veelal gekoppeld aan bijeenkomsten waarbij de FTC aanwezig was.
- De financiële stukken zijn in overleg met de penningmeester doorgenomen en van commentaar voorzien.
- In de ALV zijn de bevindingen van de FTC op de jaarstukken toegelicht.
- De FTC is bij alle benodigde bijeenkomsten aanwezig geweest.
- In zijn algemeenheid zijn de bevindingen gelijk aan de bevindingen 2017.

FTC

Mevr. G. M.J. Budding - de Keyzer

Mevr. M. Vroomen

Dhr. W. Roosemalen

FINANCIËLE POSITIE

Ter verkrijging van inzicht in de financiële positie van de vereniging dienen de navolgende overzichten. Deze zijn gebaseerd op de gegevens uit de jaarrekening.

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de geconsolideerde balans:

Vergelijkend balansoverzicht
(na verwerking resultaatbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	%	€	%
ACTIVA				
Materiële vaste activa	151.550	19,8	145.836	24,8
Vorderingen	108.458	14,2	103.847	17,6
Liquide middelen	504.352	66,0	339.151	57,6
	<u>764.361</u>	<u>100,0</u>	<u>588.834</u>	<u>100,0</u>
PASSIVA				
Eigen vermogen	483.984	63,3	290.321	49,3
Voorzieningen	78.217	10,2	30.313	5,1
Langlopende schulden	18.294	2,4	21.809	3,7
Kortlopende schulden	183.866	24,1	246.391	41,8
	<u>764.361</u>	<u>100,0</u>	<u>588.834</u>	<u>100,0</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

KENGETALLEN

	2017	2016
Liquiditeit (<i>Vlottende activa / kortlopende schulden</i>)	3,33	1,80
Solvabiliteit 1 (<i>Eigen vermogen (excl. voorzieningen) / totale vermogen *100%</i>)	63,32	49,30
Solvabiliteit 2 (<i>Eigen vermogen (incl. voorzieningen) / totale vermogen *100%</i>)	73,55	54,45
Rentabiliteit (<i>Saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten (incl. fin. baten) * 100%</i>)	8,76	3,78
Weerstandsvermogen excl. MVA (<i>Eigen vermogen - materiële vaste activa) / rijksbijdragen * 100%</i>)	17,60	8,34
Huisvestingsratio (<i>Huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen / totale lasten * 100 %</i>)	7,65	7,67
Materiële lasten / totale lasten + fin lasten (in %)	24,65	23,98
Personele lasten / totale lasten + fin lasten (in %)	75,35	76,02

Liquiditeit

Het kengetal geeft aan in welke mate men in staat is om op korte termijn aan alle verplichtingen te voldoen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in welke mate de bezittingen op de activazijde van de balans zijn gefinancierd met eigen of vreemd vermogen.

Rentabiliteit

In het bedrijfsleven wordt met de rentabiliteit de winst- of verliesgevendheid van een onderneming bedoeld. In het onderwijs (non-profit sector) wordt een relatie gelegd tussen het behaalde resultaat en de ontwikkeling hiervan op het weerstandsvermogen.

Het geeft aan welk deel van de totale baten resteert na aftrek van de lasten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de capaciteit om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Huisvestingsratio

Het kengetal geeft aan de verhouding van de huisvestingslasten t.o.v. de totale lasten.

B1 GRONDSLAGEN

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking opgenomen de realisatiecijfers van het voorgaande jaar, alsmede de (goedgekeurde) begroting van het huidige jaar.

Het bestuur heeft zich een oordeel gevormd over de zaken die in het jaarverslag worden besproken en heeft voor de bedragen die in de jaarrekening zijn opgenomen schattingen gemaakt. Indien dit voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningpost.

Op basis van de brief van 1 december 2017 van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zijn de bedragen die het Samenwerkingsverband als gelden passend onderwijs heeft doorbetaald aan de aangesloten schoolbesturen als volgt verwerkt:

- gelden die OCW namens de Samenwerkingsverbanden aan de scholen overmaakt zijn verantwoord onder categorie 3.1.1 Ontvangen Rijksbijdragen;
- de overige generieke overdrachten (bedrag per leerling) en speciale overdrachten (arrangementen) worden onder categorie 3.1.3.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden verwerkt.

In de vergelijkende cijfers en de begroting zijn deze bedragen aangepast en ook onder deze categorieën verwerkt.

Door afronding op hele euro's kunnen in het verslag kleine verschillen worden geconstateerd.

De jaarrekening is opgesteld vanuit de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Als ondergrens voor de te activeren zaken met een gebruiksduur van langer dan 1 jaar wordt € 500,- aangehouden.

De activagroepen met afschrijvingstermijnen zijn als volgt bepaald:

Gebouwen en terreinen: 40 jaar.

Technische zaken: diverse afschrijvingstermijnen op basis van geschatte levensduur.

Alle meubilair: 15 tot 30 jaar.

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

---

ICT: computers, servers en printers 3 jaar; netwerkbekabeling 15 jaar; digitale schoolborden 10 jaar.

Onderwijsleerpakket: methoden 10 jaar, apparatuur 5 jaar.

Vorderingen.

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen en overlopende activa.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Liquide middelen.

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen.

Liquide middelen die langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen Vermogen.

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve die voortkomt uit de door (semi-) overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de instelling. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

De "Reserve schoolfondsen" zijn met eigen middelen, d.w.z. zonder subsidie van de overheid opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve c.q. het fonds.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht. De voorzieningen worden opgenomen voor de nominale waarde, met uitzondering van de voorziening jubilea. Deze wordt opgenomen voor de contante waarde.

De voorzieningen zijn verdeeld naar langlopend en kortlopend. Kortlopend heeft betrekking op het deel van de voorziening met een looptijd van maximaal één jaar. Het langlopend deel op het deel met een looptijd langer dan één jaar.

Voorziening jubilea:

Op grond van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen gevormd. Voor de berekening is uitgegaan van de datum van indiensttreding

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

---

van de medewerker in het onderwijs. Vanaf deze datum bouwt de medewerker aanspraken op voor een te ontvangen jubileum-gratificatie bij 25-jarig en 40-jarig dienstverband. Er is rekening gehouden met een variabele blijfkans en een rekenrente van 1%.

Voorziening groot onderhoud:

De voorziening voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten voor cyclisch groot onderhoud voor de komende 10 jaar op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van de voorziening gebracht.

Langlopende en kortlopende schulden en overige verplichtingen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld. De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten geeft het kasstroomoverzicht inzicht in de financiering en liquiditeit.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

RESULTAATBEPALING

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden. De instelling heeft in haar statuten geen bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van de winst. Er is dus geen statutaire regeling winstbestemming.

(Rijks)bijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie, verstrekt door het Ministerie van OCW, opgenomen. Tevens worden hier verantwoord de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van rijksbijdragen. Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clause) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden als terug te betalen subsidie zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen, verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

---

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, gemeenten, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten (waaronder ouderbijdragen) worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de cao uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door het bevoegd gezag.

Pensioenen

De instelling heeft een toegezegd pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte en contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van het ABP ultimo 2017 is 104,4%
Per ultimo 2016 was deze 96,6%

Afschrijvingen

Materiële Vaste Activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten van het bestuur, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

---

bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het bestuur zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en renterisico.

Marktrisico

De instelling is werkzaam in Nederland. Het valutarisico is daarmee nihil.

De instelling loopt geen prijsrisico's.

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en rentedragende schulden.

Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur heeft een treasurystatuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde.

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

B2 BALANS PER 31 december 2017

(na verwerking resultaatbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
1				
Gebouwen en terreinen	1.956		2.305	
Technische zaken	2.076		2.188	
Meubilair	64.477		68.276	
ICT	37.954		24.085	
OLP en apparatuur	45.087		48.982	
		151.550		145.836
Vlottende activa				
Vorderingen				
2				
Ministerie van OCW	92.868		85.505	
Overlopende activa	6.717		9.120	
Overige vorderingen	8.872		9.221	
		108.458		103.847
Liquide middelen				
3		504.352		339.151
		<u>764.361</u>		<u>588.834</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

B3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Baten			
(Rijks)bijdragen	1.888.787	1.792.400	1.733.452
Overige overheidsbijdragen en subsidies	3.514	2.000	6.787
Overige baten	<u>318.053</u>	<u>300.000</u>	<u>297.048</u>
	2.210.354	2.094.400	2.037.287
Lasten			
Personele lasten	1.519.702	1.564.000	1.490.481
Afschrijvingen	32.508	32.300	29.838
Huisvestingslasten	153.908	152.700	149.910
Overige instellingslasten	<u>309.921</u>	<u>317.100</u>	<u>289.780</u>
	2.016.039	2.066.100	1.960.008
Saldo baten en lasten	<u>194.316</u>	<u>28.300</u>	<u>77.279</u>
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	96	0	346
Financiële lasten	<u>749</u>	<u>700</u>	<u>660</u>
Financiële baten en lasten	-653	-700	-315
Resultaat	<u>193.662</u>	<u>27.600</u>	<u>76.964</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

B4 KASSTROOMOVERZICHT 2017

Het onderstaande kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het saldo baten en lasten als uitgangspunt genomen, waarop vervolgens correcties worden aangebracht voor verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten en de kosten en uitgaven.

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		194.316		77.279
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	32.508		29.838	
- Mutaties voorzieningen	<u>47.904</u>		<u>-39.759</u>	
		80.412		-9.921
Veranderingen in vlottende middelen				
- Vorderingen	-4.611		-7.277	
- Kortlopende schulden	<u>-62.525</u>		<u>41.901</u>	
		<u>-67.136</u>		<u>34.624</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		207.591		101.982
- Ontvangen interest	96		346	
- Betaalde interest	<u>-749</u>		<u>-660</u>	
		<u>-653</u>		<u>-315</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		206.938		101.668
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	<u>-38.223</u>		<u>-45.440</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-38.223		-45.440
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutaties langlopende schulden	<u>-3.514</u>		<u>11.186</u>	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-3.514</u>		<u>11.186</u>
Mutatie liquide middelen		<u>165.201</u>		<u>67.414</u>
Beginstand liquide middelen	339.151		271.737	
Mutatie liquide middelen	<u>165.201</u>		<u>67.414</u>	
Eindstand liquide middelen		<u>504.352</u>		<u>339.151</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

B5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS

(na verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
1 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	1.956	2.305
Technische zaken	2.076	2.188
Meubilair	64.477	68.276
ICT	37.954	24.085
OLP en apparatuur	45.087	48.982
	<u>151.550</u>	<u>145.836</u>

	Gebouwen en terreinen	Technische zaken	Meubilair	ICT	OLP en apparatuur	Totaal
	€	€	€	€	€	€
<i>Boekwaarde 31 december 2016</i>						
Aanschaffingswaarde	3.488	2.494	216.169	129.543	104.848	456.543
Cumulatieve afschrijvingen	-1.184	-306	-147.893	-105.458	-55.866	-310.707
Boekwaarde 31 december 2016	<u>2.305</u>	<u>2.188</u>	<u>68.276</u>	<u>24.085</u>	<u>48.982</u>	<u>145.836</u>
<i>Mutaties</i>						
Investerings	0	0	4.395	26.973	6.854	38.223
Afschrijvingen	-349	-111	-8.194	-13.104	-10.750	-32.508
Mutaties boekwaarde	<u>-349</u>	<u>-111</u>	<u>-3.799</u>	<u>13.869</u>	<u>-3.895</u>	<u>5.714</u>
<i>Boekwaarde 31 december 2017</i>						
Aanschaffingswaarde	3.488	2.494	220.565	156.515	111.703	494.765
Cumulatieve afschrijvingen	-1.532	-418	-156.087	-118.562	-66.616	-343.215
Boekwaarde 31 december 2017	<u>1.956</u>	<u>2.076</u>	<u>64.477</u>	<u>37.954</u>	<u>45.087</u>	<u>151.550</u>

Afschrijvingspercentages

	van	t/m
Gebouwen en terreinen		10,00 %
Technische zaken	4,00 %	5,00 %
Meubilair	5,00 %	33,33 %
ICT	10,00 %	33,33 %
OLP en apparatuur	10,00 %	20,00 %

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
2 Vorderingen		
Ministerie van OCW	92.868	85.505
Overige vorderingen	8.872	9.221
Overlopende activa	6.717	9.120
	<u>108.458</u>	<u>103.847</u>
Ministerie van OCW		
Bekostiging OCW	92.868	85.505
	<u>92.868</u>	<u>85.505</u>
Overige vorderingen		
Gemeente inzake schade / ozb	0	4.014
Vervangingsfonds inzake salariskosten	6.805	2.197
Overige vorderingen	2.067	3.010
	<u>8.872</u>	<u>9.221</u>
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	6.717	9.120
	<u>6.717</u>	<u>9.120</u>
	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
3 Liquide middelen		
Banktegoeden	504.352	339.151
	<u>504.352</u>	<u>339.151</u>
Banktegoeden		
Betaalrekening bestuur	13.828	51.972
Spaarrekening	490.525	287.179
	<u>504.352</u>	<u>339.151</u>

PASSIVA

4 Eigen vermogen

VERLOOPOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

	Saldo 1-1- 2017	Resultaat	Overige mutaties	Saldo 31-12- 2017
Algemene reserve	231.778	200.109	0	431.888
Bestemmingsreserves publiek (A)				
Reserve personeel	16.482	0	0	16.482
Bestemmingsreserve nulmeting	6.447	-6.447	0	0
	22.929	-6.447	0	16.482
Bestemmingsreserves privaat (B)				
Reserve schoolfonds	35.614	0	0	35.614
	35.614	0	0	35.614
Totaal bestemmingsreserves (A + B)	58.543	-6.447	0	52.096
Eigen vermogen	<u>290.321</u>	<u>193.662</u>	<u>0</u>	<u>483.984</u>

	Saldo 1-1-2017	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Saldo 31-12-2017
5 Voorzieningen					
Personeel:					
Jubilea	7.773	2.904	0	0	10.677
	7.773	2.904	0	0	10.677
Overig:					
Onderhoud	22.540	45.000	0	0	67.540
	22.540	45.000	0	0	67.540
Voorzieningen	<u>30.313</u>	<u>47.904</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>78.217</u>

De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>			
	€	€			
6 Langlopende schulden					
Overige langlopende schulden	<u>18.294</u>	<u>21.809</u>			
	<u>18.294</u>	<u>21.809</u>			
	Boek- Mutaties Boek- Looptijd Looptijd waarde 2017 waarde > 1 jaar > 5 jaar 01-01- 31-12- 17 17 € € € € €				
Vooruitontvangen investeringssubsidie gemeente	<u>21.809</u>	<u>-3.514</u>	<u>18.294</u>	<u>13.783</u>	<u>4.512</u>
	<u>21.809</u>	<u>-3.514</u>	<u>18.294</u>	<u>13.783</u>	<u>4.512</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
7 Kortlopende schulden		
Crediteuren	37.883	67.300
Belasting en premie sociale verzekeringen	65.285	77.587
Schulden terzake van pensioenen	15.987	15.268
Overige kortlopende schulden	10.444	8.533
Overlopende passiva	<u>54.267</u>	<u>77.703</u>
	<u>183.866</u>	<u>246.391</u>
Belasting en premie sociale verzekeringen		
Loonheffing	38.937	40.856
Premies sociale verzekeringen	19.153	19.592
Premie vervangingsfonds / participatiefonds	<u>7.195</u>	<u>17.139</u>
	<u>65.285</u>	<u>77.587</u>
Overige kortlopende schulden		
Gemeente huisvesting	2.040	2.040
Overige kortlopende schulden	<u>8.404</u>	<u>6.493</u>
	<u>10.444</u>	<u>8.533</u>
Overlopende passiva		
OCW niet geormerkt: subsidie studieverlof	3.527	0
Nog te betalen vakantiegeld	47.226	45.668
Vooruitontvangen investeringssubsidies gemeente	3.514	3.514
Vooruitontvangen bedragen	<u>0</u>	<u>28.521</u>
	<u>54.267</u>	<u>77.703</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

Model G Specificatie posten OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving Toewijzing			Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	de prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
Kenmerk	datum	EUR	EUR	geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond	(aankruisen wat van toepassing is)
Studieverlof	DL/B/110284	20-09-17	6.046	6.046	☐	☒
totaal			6.046	6.046		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13 lid 2 sub b)

G2.A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale lasten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Kenmerk	datum	EUR	EUR	EUR	EUR
		0	0	0	0
totaal		0	0	0	0

G2.B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag toewijzing	Saldo 01-01-2017	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale lasten 31-12-2017	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
Kenmerk	datum	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
totaal		0	0	0	0	0	0

B6 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Baten

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
(Rijks)bijdragen			
Vergoeding Personeel	1.271.663	1.193.400	1.171.255
Vergoeding Materiele Instandhouding	264.034	264.000	247.283
Vergoeding PAB	188.840	183.700	177.180
Niet-geormerkte subsidies	67.186	56.300	58.924
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	97.065	95.000	78.810
	<u>1.888.787</u>	<u>1.792.400</u>	<u>1.733.452</u>

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Gemeente: vergoeding declarabele kosten	0	0	4.084
Gemeente: 1e inrichting (vrijval)	3.514	2.000	2.703
	<u>3.514</u>	<u>2.000</u>	<u>6.787</u>

Overige baten

Overblijven/TSO	164.961	160.000	153.072
Auris	750	0	3.000
Ouderbijdragen/Lidmaatschap	143.248	140.000	138.545
Overige baten	9.094	0	2.431
	<u>318.053</u>	<u>300.000</u>	<u>297.048</u>

Lasten

Personele lasten

Lonen en salarissen	1.108.681	1.526.000	1.092.231
Sociale lasten	245.755	0	248.272
Pensioenlasten	148.304	0	123.697
Overige personele lasten	64.620	70.000	99.938
Uitkeringen (-/-)	-47.658	-32.000	-73.657
	<u>1.519.702</u>	<u>1.564.000</u>	<u>1.490.481</u>

Lonen en salarissen

Salariskosten directie	81.825	83.200	80.061
Salariskosten OP	1.273.580	1.288.500	1.239.887
Salariskosten OOP	37.391	35.600	42.792
Salariskosten t.l.v. vervangingsfonds	22.046	40.000	32.117
Salariskosten vervanging eigen rekening	2.613	12.500	1.280
Salariskosten zw-gerelateerde vervanging	18.277	0	25.370
Salariskosten rugzak-leerling	0	0	3.614
Onkostenvergoeding via salaris	0	0	1.252
Salariskosten ouderschapsverlof	14.813	5.000	3.389
Salariskosten TSO	0	0	731
Salariskosten verv. pers. Reg. Trans. Centr.	0	30.000	0
Nascholing	4.707	0	0
Salariskosten seniorenregeling	5.015	6.500	16.274
Salariskosten studieverlof	0	0	1.542
Werkkosten PSA	990	3.000	918
Salariskosten Passend Onderwijs	41.483	21.700	14.974
Correctie sociale lasten	-245.755	0	-248.272
Correctie pensioenlasten	-148.304	0	-123.697
	<u>1.108.681</u>	<u>1.526.000</u>	<u>1.092.231</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Sociale lasten			
Sociale lasten	245.755	0	248.272
	<u>245.755</u>	<u>0</u>	<u>248.272</u>
Pensioenlasten			
Pensioenlasten	148.304	0	123.697
	<u>148.304</u>	<u>0</u>	<u>123.697</u>
Overige personele lasten			
Nascholing	14.623	25.000	18.820
Kosten schoolbegeleiding	12.193	7.500	45.388
Kosten Arbo	4.524	5.000	4.343
Dotatie voorziening jubilea	2.904	2.500	1.013
Overige personeelskosten	1.702	5.000	5.529
Personele kosten contractbasis	19.525	18.000	14.337
Werkkosten FA	9.149	7.000	10.508
	<u>64.620</u>	<u>70.000</u>	<u>99.938</u>
Uitkeringen (-/-)			
Uitkeringen (-/-)	-47.658	-32.000	-73.657
	<u>-47.658</u>	<u>-32.000</u>	<u>-73.657</u>

Personeelsbezetting

	2017 Aantal FTE's	2016 Aantal FTE's
DIR	0,87	0,87
OP	21,95	21,74
OOP	1,79	1,46
	<u>24,61</u>	<u>24,07</u>

De personeelsbezetting betreft het gemiddelde FTE op de vermelde lonen en salarissen.

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

WNT-verantwoording 2017 Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden.

De WNT is van toepassing op de Casimirschool.

Het voor toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 107.000 en is van toepassing op klasse A.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	W.J. Groot
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,8682
Gewezen topfunctionaris	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja

Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 59.778
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 9.081
<i>Subtotaal</i>	€ 68.859
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 92.897
-/- onverschuldigd betaald bedrag	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 68.859
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t

Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (fte)	0,8682
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 59.436
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 7.546
Totaal bezoldiging 2016	€ 66.982

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

---

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam Topfunctionaris	Functie
G.M.J. Budding-de Keyzer	Lid
Mevr. M. Vroomen	Lid
Dhr. W. Roosemalen	Lid
Dhr. P.J.M. de Jong	Voorzitter
Dhr. M. van Dam	Lid
M. Haesakkers	Lid
M. Krösing	Lid
Y. Becque	Lid

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Afschrijvingen			
Gebouwen en terreinen	349	300	349
OLP en apparatuur	10.750	11.800	9.908
Meubilair	8.194	9.700	10.432
ICT	13.104	10.400	9.038
Technische zaken	111	100	111
	<u>32.508</u>	<u>32.300</u>	<u>29.838</u>
Huisvestingslasten			
Huur huisvesting/terrein	39.611	31.000	31.290
Dotatie onderhoudsvoorziening	45.000	25.000	23.500
Klein onderhoud	5.773	23.500	14.146
Energie en water	11.480	22.000	23.722
Schoonmaakkosten	42.061	42.200	42.017
Belastingen/Heffingen	6.683	5.000	6.276
Bewaking en beveiliging	3.301	4.000	4.874
Overige huisvestingslasten	0	0	4.084
	<u>153.908</u>	<u>152.700</u>	<u>149.910</u>
Overige instellingslasten			
<i>Administratie- en beheerslasten</i>			
Administratie en beheer	28.334	29.000	29.876
Accountantslasten	3.176	5.000	3.286
Telefoonkosten	2.149	2.200	2.098
Overige administratie- en beheer	3.404	5.500	1.283
	<u>37.063</u>	<u>41.700</u>	<u>36.542</u>
<i>Inventaris en apparatuur</i>			
Onderhoud vervanging meubilair	638	2.000	2.169
	<u>638</u>	<u>2.000</u>	<u>2.169</u>
<i>Overige</i>			
Representatiekosten	242	500	517
Contributies	6.519	6.500	5.636
Schooltest/onderzoek/begeleiding	3.223	6.000	3.150
Excursies/sport/bijz. activiteiten	1.035	2.250	628
Medezeggenschapsraad	0	250	0
Aansluiting radio/TV	0	200	0
Verzekeringen	1.844	1.000	1.035
Portikosten en drukwerk	326	700	292
Kantinekosten	4.849	6.000	5.914
Culturele vorming	5.051	7.500	6.810
Lasten schoolfonds	152.793	150.000	136.672
	<u>175.882</u>	<u>180.900</u>	<u>160.654</u>
<i>Leermiddelen</i>			
Onderwijsleerpakket	42.361	42.500	44.752
Informatietechnologie	22.458	25.000	20.455
Kopieerkosten	31.518	25.000	25.208
	<u>96.337</u>	<u>92.500</u>	<u>90.415</u>
Totaal Overige instellingslasten	<u>309.921</u>	<u>317.100</u>	<u>289.780</u>

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	96	0	346
	96	0	346
Financiële lasten			
Bankkosten	749	700	660
	749	700	660
Totaal financiële baten en lasten	-653	-700	-315

Specificatie honorarium	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Onderzoek jaarrekening	3.176	5.000	3.286
Andere controleopdrachten	0	0	0
Fiscale adviezen	0	0	0
Andere niet-controle-diensten	0	0	0
Totaal accountantslasten	3.176	5.000	3.286

Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs Casimir, Gouda

Model E: Verbonden partijen

Naam	Juridische Vorm 2016	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen 31-12-2017 EUR	Resultaat jaar 2017 EUR	Art.2:403 BW Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie Ja/Nee
SamenwerkingsVerband Primair Onderwijs Midden Holland	Stichting	Gouda	4			Nee	0	

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

B10 Niet uit de balans blijkende activa en verplichtingen

Per 1-1-2015 heeft de Schoolvereniging een leveringsovereenkomst met Eneco voor het gebruik van aardgas gedurende 6 jaar. Voor wat betreft elektriciteit is een overeenkomst afgesloten met De Vrije Energieproducent BV van 1-1-2015 t/m 31-12-2020.

De aansprakelijkheidsverzekering is ondergebracht bij Marsh. De premie bedraagt € 985,- op jaarbasis.

Voor schoonmaakonderhoud is per 1 mei 2013 een overeenkomst aangegaan met GOM Schoonhouden B.V. voor onbepaalde tijd. De maandelijkse kosten bedragen € 3.115,- incl. BTW.

De Schoolvereniging heeft een serviceovereenkomst afgesloten met SUEZ Recycling and Recovery Netherlands (voorheen Sita genaamd) voor het ophalen van restafval.

Voor kopieerapparatuur is er een all-in huurovereenkomst met Ricoh. De overeenkomst is met ingang van 1-2-2013 aangegaan voor 60 maanden en wordt telkens stilzwijgend met 24 maanden verlengd. De huurprijs bedraagt € 1.067,00 incl. BTW per maand. De huurcontracten worden jaarlijks geïndexeerd en meertikken worden in rekening gebracht.

Casimir heeft een samenwerkingsconvenant met Partners in Onderwijs (PIO) voor de periode 1-8-2014 t/m 31-7-2016 voor deelname aan het invalpool. Voor schooljaar 2016-2017 is convenant B van toepassing waarin staat aangegeven dat het bestuur tot uiterlijk 31 juli 2017 gebruik kan maken van de diensten van het Samenwerkingsverband PiO-invalpool. De bijdrage bedraagt € 4,50 per leerling.

Met de Gemeente Gouda is een huurovereenkomst aangegaan voor het gebouw aan de Groeneweg 30a te Gouda. De huurovereenkomst is ingegaan op 23 november 2016 en is aangegaan voor een periode van vijftien dagen en zeven maanden en loopt tot en met 7 juli 2017. De huurprijs bedraagt op jaarbasis € 8.811,96.

Duurzame inzetbaarheid

Werknemers hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid verlofuren te sparen.

In het jaarlijkse gesprek rondom normjaartaak wordt per schooljaar vastgesteld op welke wijze de uren duurzame inzetbaarheid worden ingezet, tot nog toe is niet gekozen voor het sparen.

B11 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan, die belangrijk zijn voor de interpretatie van de cijfers.

B12 VASTSTELLING JAARVERSLAG

Opgesteld door het bestuur te Gouda op ..... 2018.

Vastgesteld op .....2018 door de ledenvergadering/toezichhoudend orgaan.

C1 CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring invoegen blad 1

Controleverklaring invoegen blad 2

Controleverklaring invoegen blad 3

Controleverklaring invoegen blad 4

Controleverklaring invoegen blad 5

C2 STATUTAIRE REGELING OMTRENT BESTEMMING RESULTAAT

Het bestuur verdeelt het resultaat over 2017 ad € 193.662 als volgt over de reserves.

	<u>2017</u>
	€
Resultaat algemene reserve	200.109
Resultaat bestemmingsreserve nulmeting	<u>-6.447</u>
Resultaat bestemmingsreserve publiek (A)	<u>-6.447</u>
Resultaat bestemmingsreserve (A+B)	-6.447
Resultaat Eigen vermogen	<u><u>193.662</u></u>